

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

APRIL 3 · 94

Ett okänt aktiebrev
från 1750-talet

Stefansmedaljen

Tjänstetecken från
Stockholm

Fredrik Barbarossa

SNFs vårauktion

MYNTAUKTION

Nr 15

29 APRIL 1994

Svenska polletter, del II
Primitiva betalningsmedel
Svenska & utländska mynt
Sedlar, medaljer & jetonger
Numismatisk litteratur

Auktionskatalog: Kr 60:-
Postgiro: 48 92 03 - 0.

Antikören
Stureplatsen 1
S-411 39 Göteborg
☎ 031-183960

ULF NORDLINDS MYNTHANDEL AB

*Nybrogatan 36, Box 5132, 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61 Fax. 08-661 62 13*

KÖPER ♦ SÄLJER ♦ VÄRDERAR
MYNT ♦ SEDLAR ♦ MEDALJER
ORDNAR

Numismatisk litteratur

Medlem av Sveriges Mynthandlares Förening

LAGERKATALOG 10

SVENSKA KOPPARMYNT

496 nr – rikt illustrerad

Artiklar och kommentarer

UTE NU!

MYNT GALLERIET

Biblioteksgatan 5, Box 7049, 103 86 Stockholm.
Telefon 08-611 33 88. Telefax 08-611 25 11.

Helårsabonnemang 1994 (2 auktionskataloger, 2-4 lagerlistor) mot insättning av SEK 150:- på postgiro 831 63 28-7.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

i samarbete med

KUNGL. MYNTKABINETTET

Föreningen:

Banérgatan 17 nb
115 22 Stockholm
Tel 08-667 55 98
onsdag - torsdag kl 10.00 - 13.00
Fax 08-667 07 71

Postgiro 15 00 07-3
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken

Redaktionen:

Kungl. Myntkabinettet
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-783 94 00
Fax 08-663 97 35

Ansvarig utgivare:

Ian Wiséhn

Huvudredaktör och layout:

Monica Golabiewski Lannby

Manuskriptgranskare:

Lars O. Lagerqvist
Även tel 0152-200 79

Annonser och auktionskalender:

Kjell Holmberg
Tel 018-38 23 47
(kvällstid och helger)

Prenumerationer:

Pris 125 kr/år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt

Tryck:

Masterprint
Sätteri & Tryckeri AB

ISSN 0283-071X

SNFs program våren 1994

Föreningslokaler är öppna för medlemmar - gärna med sällskap - en torsdagskväll i månaden. Dörrarna öppnas kl 18.30.

- 7 april Öppet hus.
16 april Föreningens årsmöte 1994. Lördagen den 16 april kl. 13.00 på Banérgatan 17.
Kl. 13.00 Årsmöte. Därefter beger vi oss till Tekniska museet, där intendent Gert Ekström berättar om våra omnibussar och ångbåtar. Museet har även plockat fram sin pollettsamling som vi beser. Kanske även något annat.
Kl. 16.00 Middag på restaurangen i Folkens museum - Etnografiska, bestående av förrätt, varmrätt, dessert och kaffe till en kostnad av kr 200:-. Drika till maten betalas separat.
För deltagande i middagen bör anmälan ske till SNFs kansli senast 14 april. Tel 08-667 5598. Betalning sker på plats.
21 april Föreningens auktion. Se auktionsdelen, sid 64-79, i detta nr.
26 april Tamás Sárkány berättar om modern medaljkonst och om FIDEMs kongress.
5 maj Öppet hus.

Om ej annat anges hålls mötena kl 18.30 på Banérgatan 17 nb. Tag buss nr 44 eller 54 eller T-bana till Karlaplan.

Kansli

Besökstid 10.30 - 13.00 onsdag och torsdag.

Sängt: Midsommar - 1 september samt jul- och nyårshelgerna.

Innehåll SNT 3 · 94

	Sid
Ett okänt aktiebrev från 1750-talet	52
Stefansmedaljen	54
Tjänstetecken från Stockholm	56
Fredrik Barbarossa i Varla by, Halland	58
Myntmedaljer 1973-1985 och medaljmynt 1972-1993	60
Musen som delade ut guldmynt	61
Mynt funna vid Slussen i Stockholm	62
Kristina Charlottas dukat och andra myntskatter från Vickelby socken på Öland	63
Svenska Numismatiska Föreningens auktion den 21 april 1994	64
Uppnådda priser vid SNFs auktion den 21 april 1993	78
Svenska Numismatiska Föreningens stiftande 1873	80
Sedelmynt	81
Svenska Numismatiska Föreningens Årsberättelse för år 1993	82
"Gott" mynt	83
Gunnar Holsts Stiftelse för numismatik	83
Te- och kaffepolletter från Stockholm	84
Recensioner	85
Medaljnytt	86
Myntnytt	86
Frågespalten	87
Auktioner & Mässor	87

Omslag

Praktmedalj i silver präglad med anledning av Gustav II Adolfs segrar mot protestantismens fiender. Kungen står i full rustning på en strand. I höger hand håller han en värja och i vänster spiran, vilken han stöder på en kolonn. På kolonnen brinner en eld, ur vars flammor texten VERBVM DEI (Guds ord) träder fram. På en låg fot vid sidan av kungen står hans fjäderprydda hjälm. Ute på havet seglar ett skepp, dvs svenskarna som kommer över havet till protestanternas hjälp. Medaljen är möjligen präglad i Nürnberg. Hd G II A, nr 53. Foto: ATA.

Ett okänt aktiebrev från 1750-talet

Av Magnus Hedberg

Endast ett fåtal aktiebrev från början av 1700-talet är kända. I den nyligen utkomna boken *Svenska aktiebrev före 1850* anges endast fem stycken från 1750 eller tidigare. Det kan därför vara av intresse att redogöra för ett hittills okänt aktiebrev från 1751 från ett jämtländskt bolag med numismatiskt intresse som återfunnits i Landsarkivet i Östersund. (Hedberg, 1994.)

Detta aktiebrev, eller *Försäkrings-Bref*, är utfärdat för andel no 6 för *Gustafs- och Carlbergs Kopparvärks Bolag* med säte i Stockholm. Brevet är utfärdat på Daniel H Almqvist, tobakshandlare i Stockholm. Daniel Almqvist hade bla tillsammans med handelsmän i Stockholm och borgare i Jämtland år 1737 startat ett bolag *Intressenterna uti Älder blygruva uti Jämtland och Offerdals socken* för att exploatera en blymalmsförekomst på Oldfjället. Bolaget skulle ha åtta lotter men kom senare att bestå av 16 lotter.

Bolagsreglerna följde till en del bestämmelserna i 1734 års lag om hur bolag skall läggas, hållas och brytas (Handelsbalken kap 15; § 1 om skriftlig avhandling). Antagande av delägare i lott fick ske först efter övriga lottägares medgivande (HB § 6). Vid försäljning av lott gällde hembudsskyldighet. Bolagsmännen förband sig att svara alla för en och en för alla (HB § 2). Även bestämmelserna om pantsättning följer 1734 års lag (HB § 9).

Redan efter några år befanns tillgången på blymalm otillräcklig varför bolaget i stället började bryta kopparmalm nära Handöls by vid foten av Snasahögarna. Bolaget kallades under denna tid för *Handöls* och senare även *Jerpe kopparverks Bolag* då en provhytta anlades vid Jerpe ström.

Då år 1742 nya kopparfyndigheter upptäcktes på norra sidan av Åreskutan överflyttades verksamheten dit och bolaget fick namnet *Åreskute kopparverk*. År 1744 då en ny gruva, Gustafsgruvan, upptäcktes på Åreskutans södra sida kom bolaget slutligen att anta namnet *Gustafsbergs kopparverk*.

Bolaget ombildades år 1745. Nya regler utformades för bolaget som alljämt skulle ha 16 lotter. I ett förslag till bolagsregler omtalas att brev skall utgivas till bevis för ägarnas andel i bolaget. De 16 lottägarna kunde anta delägare i sina lotter men endast lottens huvudman skulle ha rösträtt på bolagets sammankomster. Då oenighet om reglernas utformning uppstod mellan delägarna i Stockholm och Jämtland kom antagandet av nya regler att dröja. Först i mars år 1749 i samband med ansökan om förnyade privilegier beslöts att utfärda "försäkringsbrev" och låta trycka bolagsreglerna. Detta tycks åter ha dragit ut på tiden.

Under tiden hade ett konkurrerande bolag, *Carlsbergs kopparverk*, bildats i Jämtland i slutet av 1740-talet. För att undvika stridigheter och missämja, beslöt bolagen efter några år att gå samman. Den 17 december 1751 sammanslogs de två bolagen till *Gustafs- och Carlsbergs kopparverks Bolag*. Sammanslagningen stadfästes av Bergskollegium dagen därpå. Det nya bolaget skulle bestå av 18 huvudlotter var och en bestående av åtta delar, tillsammans 144 andelar eller nummer. Samma dag utfärdades *Försäkrings-Bref* för delägarna. Försäkringsbrevets text har vissa likheter med ett *Försäkringsbref* för *Gustaf Adolphs Silfver- och Koppargrufva* från år 1761 (se B Strandberg, mfl, 1991: SVENSKA AKTIEBREV FÖRE 1850).

Brevet uppräknar först bolagets tillgångar i gruvor, hyttor mm. Därefter omnämns antalet lotter och andelar liksom att lottägarna äger lika andel i vinst och förlust. Överlåtelse tillåts enligt bolagsreglernas bestämmelser. På baksidan av brevet trycktes bolagets Reglor.

Både Gustafsbergs och Carlbergs kopparverk erhöll under 1740-talet myntningsrätt för kopparplåtar av 1 och 1/2 daler silvermynt. I samband med forskningarna om bolagens historia har även vissa uppgifter om myntningen vid Husån resp Semlan framkommit liksom om mängden myntad koppar och antal plåtar för vissa år (jfr Tingström, B, 1990, 1992). Så myntades tex år 1761 3 skeppund 9 lispund 15 5/9 marker Stockholms metallvikt. Därav erhöles 314 plåtar värderade till 1884 daler kopparmynt.

Aktien no 6 är undertecknad av två av bolagets direktörer assessorn i Bergskollegium J G Wallberg och tobakshandlaren i Stockholm Anders Sälgröm. Bolagets tredje direktör vid denna tid var aktieägaren Daniel H Almqvist.

Försäkringsbrevet har även haft bolagets eget sigill som nu saknas. Stampen för detta sigill har återfunnits i annat sammanhang (se Hedberg 1992). Sigillet har följande utseende:

Sid. 53. Försäkrings-Bref utfärdat för andel no 6 för Gustafs- och Carlbergs Kopparvärks Bolag, Stockholm, 1751.

HÅKAN WESTERLUND

MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Spec. sedlar
Betalar bra för sedlar före 1930

Vasagatan 42
III 20 STOCKHOLM
Tel 08-11 08 07

Försäkrings-Bref

N° 6.

Underkrefne Samtliga Delägare och Bolagsmän, uti Gustafs- och Carlsbergs Kopparkärl, Hiere härmed lyfterligt; at sedan vi för värfvat oss en fullkomlig och Laglig Ägande rätt till förnämde Kopparkärl i Jemtland med deras tillhörigheter, såsom Oldens Sufstigt, och Byggnaderna, Ytterå-Sufstany, Handöls, Åkerbruket, Drints Gustafs, Förderga, Nywalls, Heljesjö och flere Koppark, Gårdsnor och anläggningar, Husa, Kroa, Hjerpe och Slagsa Koppark, Hottor, Gärmaferi och Välföringars tillrättningar, samt alla de tillhörande byggnader, Inventari, verktyg, Materialier, Wagnar, Producter, Effecter, Penningar, Afkradsland, Hollar, Stog och Mark, Sjöar, Fiske och Fiskevatn, Strömmar, Örnar, Säger och Lerp, med mera, samt Privilegier och Rättmoner, hafva vi till förberörde Wärls och Ägendolnars desto mer upphöjande, utvidgande och ständigt sittande, med et moget betänktande ändretligen slutt och fastställt, at fördela meränämde

6 60 *Antnam 6 november, 1790*

våra Wärl och Ägendomar till Aderton hela Lotter, och et hädanefter samfällt tillslutt Bolag, af Etthundrade foratio föra mindre Delar eller Nummer, med de wilkor, at alla Lottägare skola motta lika förmön i Winst och Fördel efter hwaras och ens Ägande andel, både som Wärlen nu äro, och hädanefter i tillkommande tider befinnas kunna, utan åstiftnad; fördensfull och emedan

För En Etthundrade foratiojerde Del uti upräknande Ägendomar och Grufuvar, med flere tillhörigheter, ihes infättning, den första med den sista Benningen rättigt erlagt och betalt; Ty försäkras härmed och i kraft af detta öpnä Bref, det

För våra Sufstiu, Barn och Arfwingar, eller Rättis innehafu, skola obehindrade äga i all en fullkomlig rådgaget till En Etthundraföratioende siederdelis andel uti alla ofwännämde fastigheter, Grufuvar och Wärl, Stog och Mark, Sjöar, Fiske och Fiskevatn, Strömmar, Hemman, Afkradsland, Hollar, Örnar, Lerp och Baggnader, Effecter, Producter, Wärltigg, Materialier och Wagnar, som nu äro eller hädanefter uptagas, tillköpas och förvärmas kunna, samt de dertvid följande Privilegier, intet undantagande, dock med inga andra wilkor, rättigheter och förmöner, än som de fastskäfte Bolags-Reglorne af den 17 Dec. detta År i Wollstafwen löda och innehålla samt hwad Bolaget gemensamt så hitintills be-

bestutt, som hädanefter beständes warder. Ständes

Des Arfwingar eller Rättis innehafuare frist, denna sin Etthundrade foratio siederdelis Andel N:o 6 at förpanta, försälja och Transportera; dock förbehålles, at enär Abalienationen sker till någon antingen in- eller utom Bolaget, det all warder i allt tagit, som Bolags-Reglorne i ty mål Stadga, hwilka härhos bifogade äro.

All fullkomlig säkerhet af hwad förbörmet står, är detta med Gustafs- och Carlsbergs Ingeg och våra nu härvarande Husinud Bolagsmäns och Delägares egenhändigä namns undersättjande bekräftat. Som skiede på Gustafs- och Carlsbergs Bolags ordinarie Sammankomst i Stockholm, Åhr efter Christt Wörd Ettusende Sjuhundrade Femti Ett, och den Suttonde dag uti Decemb. Månad.

Handwritten signatures and stamps:
Uti Gustafs- och Carlsbergs Bolag
Handwritten names and dates:
Handwritten signatures:
Stamps:

Bolags-REGLOR

GUSTAFS- och CARLSBERGS INTERESSENTIFAP

Jemtland.

Uti behöriga Ordningas och redighets tillbehållande, äro följande Regler förfärdade, som nu och i framtiden skola gälla. *Carlsbergs, Gustafs- och Carlsbergs, intressentifap till en lag, hwadars alla öpnäiga församlingar bära äga sin numskilt.*

Under Bolaget, som dess Regler angå, äro förnämde Oldens Sufstigt och Sjö, Byggnaderna, Ytterå-Sufstany, Handöls, Åkerbruk, Drints Gustafs och Föderga, Nywalls, Heljesjö och flere Koppark, Gårdsnor, Hottor och Slagsa Koppark, Hjerpe, Hottor, Gärmaferi och Välföringars tillrättningar, samt alla de tillhörande byggnader, Inventari, verktyg, Wagnar, Materialier, Wagnar, Producter, Effecter, Penningar, Afkradsland, Hollar, Stog och Mark, Sjöar, Fiske och Fiskevatn, Strömmar, Örnar, Säger och Lerp, med mera, som uti de förberörde Bolagsmäns namns undersättjande andel äro utvidgade och ständigt sittande, med et moget betänktande ändretligen slutt och fastställt, at fördela meränämde

All Handel med wärdets försättning, arbetare och fringilligande utmaga, som wärdet tillbada gå, skal enligt Wärlens Privilegierne utmaga för Wärlens gemensamma Räkning, liksom all hertiglig Förlag; hwarannan ingen för ensitt del, skal hädanefter utmaga; och äre någon Bolagsman beromet under Wärlens för egen Räkning skulle beröbas i detta dertvid ensitt hädanefter, skal den utom Laga riktet wara förtollt uti Grufuvarmens erläggande till Wärlens Fattig, Cafa.

Runt kanten löper texten GUST: & CARLB: KOPPARWÄRKS DIREC: SIGILL I STOCKHOLM. Överst visas Jämtlands vapen. Därunder avbildas tre berg, varav ett med mineraltecken för silver och bly samt två med tecken för koppar. Bergen motsvarar Oldfjället, Snasahögarna (Handöl) och Åreskutan.

År 1783 ombildades bolaget åter. Flera av aktierna hade då inlösts eller förfallit varför bolagsregler trycktes. Bolaget bestod därefter av 90 lotter. Bolaget upphörde år 1805 efter att brukspatron FO Lorichs köpt upp samtliga aktier. Direktörernas namn har då överkorsats. Brukspatron Lorichs son majoren vid Jämtlands regemente Otto F Lorichs kom sedan att driva kopparverket 1805-29. År 1859 bildades Gustafs- och Carlbergs kopparverks bolag med 250 lotter à 5000

kr. Företaget ombildades år 1865 och fick då namnet *Gustafs- och Carlbergs aktiebolag* men rekonstruerades redan året därpå under namnet *Gustafs och Carlbergs kopparverks aktiebolag*. Redan efter något år skedde åter en ombildning till *Jämtlands koppar- och sågverksaktiebolag*. Bolaget ombildades år 1893 till Huså aktiebolag med 300 aktier à 1000 kr.

Försäkringsbrevet har en senare påskrift: "Dedice au Gouverneur M von Törne". Möjligen är det Otto F Lorichs som skänkt brevet till Mikael von Törne som var landshövding i Jämtland 1818-41 och själv var mycket aktiv att starta och driva olika bergverk i Jämtland (se vidare Hedberg 1992).

Förutom det nu återfunna aktiebrevet från år 1751 finns även aktiebrev från bolagsbildningar åren 1859,

1893 och 1913. Förhoppningsvis skall Landsarkivet i Östersund även få tillgång till exemplar av ännu saknade aktiebrev från år 1783 och från slutet av 1800-talet.

Referenser:

Hedberg, M, *Bergverk i Jämtlands län, Dröm och verklighet 1651-1871*, Stockholm 1992

Hedberg, M, Plåtmynt stämplade vid privata kopparverk, *Svensk Numismatisk Tidskrift* 1994:1.

Tingström, B, *Plate money, The worlds largest currency*, Stockholm 1986

Strandberg, B, Franzén, B, Wiséhn, I, Jansson, J, *Svenska aktiebrev - före 1850*, Stockholm 1991

Ullberg, G, *Huså bruks historia*, Östersund 1967. □

Stefansmedaljen

Av Bengt Olof Kälde och Lars O. Lagerqvist

Sverige fick 1990 en ny, officiell belöningsmedalj, *Stefansmedaljen*, som utdelas av ärkebiskopen för förtjänster om Svenska Kyrkan. Stadgarna fastställdes av H. M. Konungen i Hovprotokoll den 1 oktober 1990. De har följande lydelse:

1 §

Stefansmedaljen är instiftad av Ärkebiskopen och stadgarna fastställda av Hans Majestät Konungen (Riksmarskalksämberet) den 1 oktober 1990. Ärkebiskopen utdelar medaljen till företrädare för och medlemmar av Svenska kyrkan för förtjänstfulla insatser i kyrka och samhälle.

2 §

Stefansmedaljen är en medalj av förgyllt silver i form av en spetsoval. Medaljen är uppkallad efter förste ärkebiskopen av Uppsala, Stefan (1164-1185). Åtsidan är belagd med ärkebiskop Stefans sigillbild, visande honom iförd tunika, mässshake, pallium, manipel och mitra, i högra handen hållande en uppslagen evangeliebok och i den vänstra en balkvis ställd kräkla, åtföljd av den upptill från ett

mantuanskt kors utgående omskriften SIGILLV STEPH' I D'I GRA VPSA-LENSIS ARCHIEP'I.* Frånsidan är belagd med Svenska kyrkans vapenbild, visande ett genomgående kors, i korsmitten belagt med en öppen krona. Spetsovalen är upptill försedd med en förgylld mitra, vid vilkens övre spets medaljbandet fästes genom en i en ögla fästad förgylld ring. Medaljen bäres i ett purpurfärgat band på vänstra bröstet, för dam monterat i rosett.

3 §

Stefansmedaljen utdelas i ett antal som bestäms av Ärkebiskopen, dock högst tre per år.

4 §

Stefansmedaljen bör överlämnas under högtidliga former.

5 §

Stefansmedaljen bekostas av medel som står till Ärkebiskopens förfogande.

6 §

Förteckning över tilldelade medaljer förs vid ärkebiskopsämberet.

Tanken på en kyrklig medalj framfördes i november 1989 av ärkebiskopsämberet till den förstnämnde av författarna. Ärkebiskop Bertil Werkström hade föreslagit, att den skulle få namn efter den förste av våra ärkebiskopar.

Genom en lycklig slump är den äldsta i Sverige bevarade urkunden utställd av kung Karl Sverkersson (1161-1167) och ärkebiskop Stefan (1164-1185) gemensamt och försedd med deras sigill. Stefan** var cisterciensmunk från Alvastra, säkerligen född utomlands (möjligen var han engelsman). Som biskop i Uppsala reste han ner till Sens i Frankrike med en supplik från kungen, biskoparna och jarlen Ulv om att Sverige äntligen skulle få en egen ärkebiskop. Här befann sig samtidigt den landsflyktige påven Alexander III och ärkebiskop Eskil av Lund (Sveriges primas); den sistnämnde var oense med kung Valdemar av Danmark. Ansökan beviljades, Stefan mottog palliet och vigdes till vår förste ärkebiskop i början av augusti 1164. Även fortsättningsvis skulle den svenska kyrkoprovinsen länge höra under Lunds ärkebiskop.

Förslaget förelades ärkebiskopen den 11 december 1989 av författaren (Kälde) som en ritning i spetsoval form med Stefans sigill som åtsida och Svenska Kyrkans vapen på framsidan. Konstnärens ursprungliga tanke var, att bandet skulle ha färgerna gult-rött-gult, men när ärendet förelades H. M. Konungen i mars 1990 framkastade denne tanken att utnyttja violett, som internationellt brukas som färg på blå biskoparnas stock (prästskjorta). Sålunda fastställdes purpur som bandfärg i ovannämnda hovprotokoll. Den nya medaljen är graverad, präglad och monterad i 30 ex hos Olof Sundqvist Silversmide, Uppsala. Den mäter 28 × 47 mm; inräknat mitran blir den 59 mm hög. På randen återfinns silver- och tillverkningsstämpel. (Sundqvists kontrollstämpel: KAOS.) Verktygen är ärkebiskopsäm- betets egendom.

Medaljens namn och åtsida går alltså tillbaka på vår förste ärkebiskop. Korsvapnet är känt från det ärkebiskopliga sigillet sedan 1296 (Nils Allessons sigill och kontrasigill) och följaktligen mycket äldre än vår korsfana.***

Följande personer och myndigheter har t o m 1993 erhållit medaljen:

Herrar

0. Ordenskansliet (utställt på Kungl. Slottet i en av ordenssalarna).
 1. Clarence Nilsson (1990)
 2. Göran Göransson (1991)
 3. Konung Carl Gustaf (1992)
 4. Erik Petrén (1992)
 5. Per Erik Persson (1993)
 6. Lars Thunberg (1993)

Damer

(rosett)

1. Drottning Silvia (1992)
 2. Kungl. Myntkabinettet
 3. Uppsala Univ. Myntkabinett
 4. Anne-Marie Thunberg (1993)

Någon riktig parallell till Stefansmedaljen utomlands finns nog inte. Den ortodoxa kyrkan i Finland delar ut Det Heliga Lammets orden (instiftad 1935). Den har ett slags halvofficiell ställning. Det finns också ett par ordnar inom den ryska kyrkan. Påven har sin "Pro Ecclesia" (och många ordnar), men han är ju statsöverhuvud.

Ärkebiskopen av Canterbury har något som brukar kallas Lambeth-korset, som vid ett eller två tillfällen (i alla händelser 1915) getts till den svenske ärkebiskopen. Det är av guld och kopierat efter ett förnormandiskt sk Canterbury-kors. Isländska Skálholt-medaljen 1963 var en statlig engångsutmärkelse. — För dessa upplysningar tackas Leif Pålsson, Göteborg. □

* I översättning: Sigill (för) Stefan, av Guds nåde ärkebiskop i Uppsala.

** Uppgifterna om denne efter G. Åsbrink och K. B. Westman: Svea rikes ärkebiskopar från 1164 till nuvarande tid. Stockholm 1935, s. 43ff.

*** Betr. ett något äldre mynt med korsfana, nyligen påträffat, se artikel av L. O. Lagerqvist i *Flaggor*, utställning på Läckö slott 1993. Svenska Kyrkans vapen är inspirerat av ärkestiftets, men antogs så sent som 3 maj 1977 av biskopsmötet (ärkebiskop var då Olof Sundby) efter granskning av dåvarande statsheraldikern Jan von Konow: i fält av guld ett rött kors, i korsmitten belagd med en krona av guld. Det går tillbaka på korsskölden med krona i korsmitten på Uppsala domkyrkas sydportal från 1300-talets första hälft, se B. O. Kälde, Uppsala ärkestifts vapen, *Ärkestiftet* 1987/88, Uppsala 1987, s. 24–41; densamme, Svenska Kyrkans heraldik, *Heraldisk Tidskrift* nr 35, Köpenhamn 1977. Det bör också påpekas, att vi inte vet något om färgerna (gult kors på röd botten) förrän 1456 – en kalkmålning i Rasbo kyrka är daterad till detta år.

Stefansmedaljen, utdelad av ärkebiskopen. Kungl. Myntkabinettet, exemplar med rosettband (dvs för dam). Foto: Gabriel Hildebrand, RIK-foto.

Tjänstetecken från Stockholm

Av Ian Wiséhn

Städernas tjänstemän hade ofta tjänstetecken i sina dagliga värv. Detta var nödvändigt i en tid utan andra legitimationshandlingar. Brickor av metall eller trä förekom i alla möjliga sammanhang som bevis på att man hade rätt att utöva makt, skydda och överhuvudtaget ägde befogenhet att handla i stadens namn. I Stockholm fanns fler typer av brickor än i andra städer. Dessa är ofta koplade till hamnen eller ordningsmakten. Det är inom sistnämnda gren som brickorna fortfarande finns i bruk. Nedan förtecknas och avbildas en liten samling blandade brickor från Stockholm. De ägs av Stockholms stadsmuseum och privatpersoner.

1. **Ämbetsbricka för barlastvakt.** Försilvrad mässing, höjd 71 mm, bredd 60 mm. Brickan är från tiden omkring sekelskiftet 1800. Möjligen har den tillverkats av medaljgravören Carl Enhörning och hos Capitaine-Mecanicus Charles Appelquist. Gåva till Stockholms stadsmuseum 1934 (SSM 1512:1).

Brickan har oval form, frånsidan är slät, på åtsidan inom två koncentriska repliknande ringar S:t Eriks bröstbild en face. Upp till finns texten: BALLAST WACKT. Överst ett borrar hål samt en ring.

Sedan 1733 hade staden haft Magistratens tillstånd att inrätta barlastplatser. All barlast var beskattningsbar (utom när redaren placerat barlasten på egen strand). Barlastvakten skulle kontrollera att staden fick in rätt skatt på all barlast som fanns spridd på alla kajer och stränder.

2. **Ämbetsbricka för exekutionsbetjänt.** Försilvrad mässing, höjd ca 60 mm (inkl ögla). Brickan är möjligen tillverkad vid mitten av 1800-talet. Privat ägo.

Åtsidan visar S:t Eriks bröstbild en face inom enkel ring. Omskriften lyder: TJENSTETECKEN FÖR EXECUTIONS BETJENT I STOCKHOLM. Överst upphängningsanordning i form av band med knut som bildar ögla. Frånsidan är slät.

Exekutionsbetjänten var anställd av staden för att biträda utmätningssmannen (kronofogden) vid utmätning eller vid annan verkställighet av dom. Exekutionsbetjänterna var knutna till Överståthållareämbetet.

3. **Ämbetsbricka för hamnfogde.** Silver (svenska stämplor G. Folcker, Stockholm 1836), höjd med ring 105 mm, bredd 70 mm. Gåva till Stockholms stadsmuseum 1934 (SSM 1512:2) och deponerad till Polismuseum. Stockholms stadsmuseum äger ytterligare ett exemplar, men av försilvrad mässing.

Oval form, på åtsidan inom två koncentriska repstavar S:t Eriks bröstbild en face

i hög relief, nedtill ingraverat: HAMN FOGDE. På brickans frånsida finns följande graverade inskription: Minne af L. Lindström till C. Pettersson år 1848.

Upp till finns ögla med ring för fästandet.

Hamnfogdarna var underställda hamnkaptenen. De skulle kontrollera ordningen i hamnen enligt Hamnordningens föreskrifter.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

4. **Mössmärke för hamnfogde.** Mässing, sköldformad, modell 1859, höjd 44 mm, bredd 44 mm. Gåva till Stockholms stadsmuseum (SSM 18 282) av Hamnstyrelsen 1954. Konstnärssignatur (?): L. B. Märket visar S:t Eriks bröstbild en face inom oval ring, inramad av orden: HAMN FOGDE.

5. **Mössmärke för hyrkusk.** Vitmetall, 43 mm i diameter. Märket tillhör Stockholms stadsmuseum (SSM 10 683). Mössmärket är troligen från andra hälften av 1800-talet.

Inom en replikande ring finns S:t Eriks bröstbild en face samt överst i halvcirkel texten: DROSK-KUSK.

Stockholms hyrkuskar fick ett särskilt reglemente 1851. I denna föreskrevs om taxans storlek, hyrkuskens journal, kuskens ålder, uppförande inför kunder och på stadens gator, hastighet, drickspenningar etc. I reglementet angavs också att kusen skulle bära ett igenkänningstecken - ett mössmärke - som var väl synligt.

6. **Polisbricka.** Mässing, höjd ca 70 mm (inkl. ring), troligen mitten av 1800-talet. Brickan tillhör Stockholms stadsmuseum (SSM 4082)

Den runda ensidiga brickan övergår överst i en kunglig krona, med ögla och ring. I mittpartiet finns S:t Eriks bröstbild en face. Text över och under figurer: STOCKHOLMS/POLIS.

Ordningsmakten i Stockholm har alltsedan 1600-talet haft synliga igenkänningstecken. Då hade stadens betjänter, politiegevaldiger och fiskaler tjänstestavar eller små metallbrickor. Bruket med brickor har fortsatt in i våra dagar.

7. **Bricka för tullbetjänt.** Mässing, oval form, höjd 73 mm, bredd 57 mm, troligen början av 1800-talet. Brickan tillhör Stockholms stadsmuseum (SSM 20 744); den är präglad och troligen framställd av någon medaljkonstnär. Ensidig. Längs kanten finns en koncentrisk repstav. Inom oval, krönt med kunglig krona, texten: TULL/BETIENT, nedtill bladranka. Häl igenom brickan i övre kanten.

Tullbetjänterna lydde, tillsammans med besökare och roddare, under Generaltullförvaltaren. Tullen var i gamla tider uppdelad på två grenar, nämligen Sjö- och Landtullverken. Det är osäkert om de använde samma typ av brickor.

Källor:

Ferlin, P. R., *Stockholms stad i juridiskt, administrativt, statistiskt och borgerligt hänseende*. Del I-II. Stockholm 1858.

Järbe, B., *Polisen i Stockholm förr och nu*. Arlöv 1975.

Nilzén, G & Berggren, J. (red.), *Tullverket 1636-1986. En jubileumsbok*. Falköping 1986.

Samtliga bilder kommer från Stockholms stadsmuseum. □

Fredrik Barbarossa i Varla by, Halland

Att arbeta med arkeologiskt material är att ständigt konfronteras med det förflutna. Att under en grävning eller, för all del, vid ett skrivbord plötsligt finna sig stå ansikte mot ansikte med gångna tiders hjältar äger en tjusning som kanske bara den insatte kan dela. En dag dök Fredrik Barbarossa helt oväntat upp...

Fig. 1. Mynt av Roma Caput Mundi-typen. Fredrik I Barbarossa (1152-90), Aachen, 1,09 g. Ref.: *Menadier* nr 21 ff. Myntet hittades i Halland, Tölö sn, Varla, år 1993. Foto: Jan Eve Olsson, RIK.

Fig. 2. Fredrik Barbarossa, tysk konung från 1152, kejsare av Tysk-romerska riket från 1155, död 1190. "Cappenberger Barbarossa-Kopf", ca 1160. Ur katalog *Die Zeit der Staufer*. II. Abb. 325. Reprofoto: Jan Eve Olsson, RIK.

Fig. 3-4. Två exemplar av Roma Caput Mundi-myntet ur KMKs systematiska samling. Ref.: Menadier nr 26-27. 1,42 resp. 1,17 g. Foto: Bengt A. Lundberg, RIK.

I samband med exploateringar för byggandet av vägar, industrier, bostäder och annat görs stora arkeologiska undersökningar över hela landet. Inte minst i Halland har utgrävningar pågått under senare år.

Vid en arkeologisk undersökning av fornlämning nr 173 i Tölö socken – i ett område som kan knytas till Varlas gamla by i Kungsbacka kommun – har man kunnat konstatera en omfattande bebyggelse där under övergångsperioden mellan vikingatid och äldre medeltid. Men bosättningar har funnits på platsen långt tidigare. Under grävningarna sommaren 1989 hittades bland andra föremål ett 800-talsmynt av silver. Detta utgörs av ett halvt fragment, som kunde bestämmas till Aglabiderna och präglats i Nordafrika (i nuvarande Tunisien) under Ibrahim I ibn al-Aglab ca 799-809. Som fynd betraktat är myntet mycket ovanligt och från denna dynasti har färre än tio exemplar påträffats i svenska fynd (enligt uppgift från Bengt E. Hovén). Hösten 1993 hittades tre 1000-talsmynt, ett anglosaxiskt (Edvard Bekännaren 1042-66) samt två danska (Svend Estridsen 1047-75).

*

Vid undersökningarna sommaren 1993 kom ytterligare ett i svenska fynd sällsynt mynt i dagen. Det är Fredrik Barbarossa (1152-1190), som på detta sätt gör sig påmind för eftervärlden. Myntet är av silver, väger 1,09 gram, har en diameter om 16 mm, och är ganska slitet i synnerhet på åtsidan. Normalvikten bör ligga på närmare 1,5 gram. Myntets dåliga beskaffenhet gör att det inte har gått att bestämma närmare, men med hjälp av släpljus och förstöringsglas har det ändå kunnat konstateras att det rör sig om ett mynt av Roma Caput Mundi-typen (fig. 1). På åtsidan skymtar den

sägenomspunne* med krona, svärd och riksäpple, sittande på lejontronen. Omskriften skall vara FREDERIC IMPR eller varianter därav, på detta mynt ser man bara -EDERI-. Frånsidan visar den under denna tid så vanliga stadssymbolen, en mur med tinnar, torn, två flygelbyggnader och delar av omskriften ROMA CAPVT MVNDI, vilket betyder Rom, Världens Stad; på detta exemplar syns endast otydligt -AP•V-. Myntet är präglat i Aachen (alt. Duisburg) i nordvästra Tyskland, mera känd som Karl den stores residensstad. Men Aachen är också en myntort, vars ställning Fredrik Barbarossa återupprättade för Stauferättens myntning troligen redan i samband med sin kröning där år 1152, från vilket år även detta mynt kan vara utgivet. Omskriften är ett uttryck för Fredriks strävan efter att tydliggöra imperietanken.

*

Fredrik Barbarossa av den tyska fursteätten Hohenstaufen (fig. 2), som har fått tillnamnet på grund av sitt röda skägg, var samtida med vår Knut Eriksson. Han föddes omkring 1122, vid trettio års ålder valdes han till "romersk konung" den 5 mars 1152 och kröntes den 9 mars samma år i Aachen. Tre år senare blev Fredrik krönt till tysk-romersk kejsare av påven i Rom. Den 10 juni 1190 drunknade han genom en olyckshändelse i floden Salef i Mindre Asien under det tredje korståget. Tillsammans med Rikard Lejonhjärta i England och Filip II August i Frankrike var han en av Europas mäktigaste män, en energisk och beslutsam härskargestalt, som kom i konflikt med påvemakten då han vägrade erkänna kejsardömet som påvligt län och istället ville hävda kejsarsmaktens överhöghet. Han var reslig till växten, fysiskt stark och skick-

lig i idrottsliga utövningar, kort sagt den tidens riddarideal. I den tyska folksägningen har han framställts som en hjälte.

*

I KMKs systematiska samling finns två exemplar av Roma Caput Mundi-myntet men tyvärr utan proveniensangivelse (fig. 3-4). Menadier beskriver ett flertal varianter som dock inte går att hänföra till det slitna myntet från Varla. Någon särskild undersökning av tyska fyndmynt från 1100-talet i Sverige har ännu inte gjorts, men det kan åtminstone konstateras att enligt Klackenbergs inventering av mynt i kyrkor inte påträffats ett enda tyskt mynt i sådana sammanhang från denna period.

Undersökningen av Varla by görs av Riksantikvarieämbetet, UV-Väst, i Kungsbacka.

Monica Golabiewski Lannby

Litteratur

- Klackenberg H.: *Moneta nostra. Monetarisering i medeltidens Sverige*. Lund 1992.
- Lundqvist L.: *Undersökningen vid Varla i Tölö, Kungsbacka 1989*. Manus.
- Menadier J.: *Die Aachener Münzen. Zeitschrift für Numismatik XXX*, s. 321-422. Berlin 1913.
- Rey M. von: *Geschichte der Aachener Münzen*. Aachen 1969.
- Suhle A.: *Deutsche Münz- und Geldgeschichte von den Anfängen bis zum 15. Jahrhundert*. S. 128-129, Abb. 210. Berlin 1955.
- Württembergisches Landesmuseum, Stuttgart. *Die Zeit der Staufer. Geschichte – Kunst – Kultur*. Katalog der Ausstellung. Band I-II. Stuttgart 1977.

* Myntbilden är – liksom på övriga mynt från 1100-talet – ej ett porträtt.

Myntmedaljer 1973-1985 och medaljmynt 1972-1993

Av Jan Alexandersson

Jubileumsmynt i kronvalörer finns utgivna under Oskar II, Gustav V, Gustav VI Adolf och Carl XVI Gustaf. Alla mynt under de tre första regenterna har en naturlig koppling till de ordinarie mynten. På senare tid har man på grund av inflation och stigande silverpriser ökat valören från 50 kr till 200 kr med bibehållande av diameter 36 mm, vikt och silverhalt. Diametern 36 mm finns även hos 5 kr jubileum 1935 och 5 kr jubileum 1952 men med annan vikt och silverhalt. Jubileumsmyntet 10 kr har blivit 100 kr med samma diameter, men vikten har sänkts från 18 till 16 g och silverhalten höjts från 83% till 92,5% (finvikten sänkt från 15,0 g till 14,8 g), men allmänheten lär uppfatta dessa mynt som identiska förutom valören.

Moderna jubileumsmynt utgivna under Carl XVI Gustaf har i praktiken upphört att fungera som betalningsmedel. Jag har dock själv använt 50 kr jubileum 1976 som betalning, men aldrig något senare utgivet jubileumsmynt. Finns det någon som har försökt sig på en krogsväng med ett 1000 kr mynt i guld eller att handla dagligvaror i ICA/Konsum med ett 200 kr mynt i silver? Man kan undra om de tas emot av personalen? Jubileumsmynten har idag blivit en sorts medaljer som jag skulle vilja kalla "medaljmynt", men som trots detta kan vara trevliga att samla. Du kan dock hoppa över de dyra guldmynthen i samlingen om inte plånboken räcker till. Det blir fel om 1000 kr jubileumsmynt dominerar din svenska myntsamling, så stanna gärna vid 200 kr så att du kan skaffa äldre mynt från tidigare århundraden. Din budget för köp av äldre mynt bör vara större än det du lägger ut på nytgivna!

Myntverket har fr.o.m. 1973 givit ut medaljer med samma diameter, vikt och silverhalt som jubileumsmynten. Dessa – av förf. kallade "myntmedaljer" – ärpräglade med samma låga relief och upphöjd kant som om de hade varit mynt. Det är endast valören som saknas och den legala statusen som mynt. Alla som

Myntmedalj 32 mm brons

(diameter som 10 och 100 kr)
(årtalet präglat på randen)

	Vikt gram	Antal	Årtal	Pris kr
Flyttning till Eskilstuna	16	2589	1974	22
Flyttning till Eskilstuna	16	ingår	1975	22
Gustav VI Adolf Mynttyper: Brons	16	5396	1976	35
Gustav V Mynttyper: Brons, Fe	16	10000	1977	40
Oskar II Mynttyper: Brons	16	10000	1979	50
Karl XV Mynttyper: Brons	16	5000	1982	50
Oskar I Mynttyper: Cu, Brons	16	5000	1984	60
Karl XIV Johan Mynttyper: Cu	16	5000	1985	60

Myntmedalj 32 mm silver

(diameter som 10 och 100 kr)

	Ag %	Vikt gram	Antal	Årtal	Kontr	Pris kr
Lag om rikets mynt 1873	83	18	10000	1973		30
Flyttning till Eskilstuna	83	18	9646	1974	Z9	40
Flyttning till Eskilstuna	83	18	ingår	1975	A10	40
Gustav VI Adolf Mynttyper: Ag, CuNi	83	18	5685	1976	B10	50
Gustav V Mynttyper: Ag, CuNi	83	18	10000	1977	C10	60
Oskar II Mynttyper: Ag	83	18	10000	1979	E10	100
Karl XV Mynttyper: Ag	92,5	18	5000	1982	H10	135
Oskar I Mynttyper: Ag	92,5	18	5000	1984	K10	155
Karl XIV Johan Mynttyper: Ag	92,5	18	5000	1985	L10	155

Myntmedalj 36 mm silver

(diameter som 50 och 200 kr)

	Ag %	Vikt gram	Antal	Årtal	Kontr	Pris kr
Gustav VI Adolf Mynttyper: Jubileum	92,5	27	6814	1976	B10	70
Gustav V Mynttyper: Jubileum	92,5	27	10000	1977	C10	80
Oskar II Mynttyper: Jubileum	92,5	27	10000	1979	E10	130

Myntmedalj 18 mm guld 23 K

(diameter som 10 kr Oskar II)

	Au %	Vikt gram	Antal	Årtal	Kontr	Pris kr
Gustav V Mynttyper: Au	95,8	4,6	10000	1977	C10	225
Oskar II Mynttyper: Au	95,8	4,6	10000	1979	E10	420
Karl XV Mynttyper: Au	95,8	4,8	5000	1982	H10	535
Oskar I Mynttyper: Au	95,8	4,6	5000	1984*	I10	800
Karl XIV Johan Mynttyper: Au	95,8	4,6	5000	1985	L10	800

Myntmedalj samlarset i kassett

Gustav VI Adolf	167 kr	3 st	(155 kr medaljer + 12 kr kassett) (kassetten såld först 1982)
Gustav V	350 kr	4 st	
Oskar II	655 kr	4 st	
Karl XV	630 kr	3 st	
Oskar I	890 kr	3 st	
Karl XIV Johan	890 kr	3 st	

*) Utgivet 1984 men präglat 1983 med kontrollstämpel I10.

Valör kr	Årtal	Jubileumsmynt silver	Diam mm	Vikt gram	Ag %	Antal
10	1972	G VI A 90 år (såld med 5 kr tillägg för G VI A 80-årsfond!)	32	18	83	1347093*
50	1975	Grundlagen	36	27	92,5	500000
50	1976	Bröllopet	36	27	92,5	1760000*
100	1983	Riksdagen	32	16	92,5	400000
100	1984	Europa	32	16	92,5	300000
100	1985	Ungdom	32	16	92,5	120000
100	1985	Musik	32	16	92,5	120000
100	1985	Skogen	32	16	92,5	120000
100	1988	Delaware 350 år	32	16	92,5	150000
200	1980	Tronföljd	36	27	92,5	400000*
200	1983	Kung i 10 år	36	27	92,5	100000
200	1989	Ishockey VM	36	27	92,5	80000
200	1990	Regalskeppet Vasa	36	27	92,5	50000
200	1992	Gustav III	36	27	92,5	50000
200	1993	Kung i 20 år	36	27	92,5	50000
200	1993	Drottning Silvia	36	27	92,5	50000

*) efter nedsmältning.

Valör kr	Årtal	Jubileumsmynt guld	Diam mm	Vikt gram	Ag %	Antal
1000	1988	Delaware 350 år	21	5,8	90	10000
1000	1989	Ishockey VM	21	5,8	90	20000
1000	1990	Regalskeppet Vasa	21	5,8	90	15000
1000	1992	Gustav III	21	5,8	90	15000
1000	1993	Kung i 20 år	21	5,8	90	15000
1000	1993	Drottning Silvia	21	5,8	90	15000

samlar svenska jubileumsmynt bör även samla dessa av Myntverket utgivna myntmedaljer. "Myntmedaljer" från andra utgivare t.ex. Tonkin har mindre intresse för en myntsamlare.

Mynt och medaljer med ungefärlig vikt av 18 g med 83 % silver har egentligen 15,00 g finvikt så att totalvikten blir $15/83\% = 18,07$ g. Motsvarande för 27 g med 92,5 % silver är 25,00 g finvikt så att totalvikten blir $25/92,5\% = 27,03$ g.

Miniatyrmedaljer

Det finns en ny myntliknande medalj på 23,25 mm i aluminiumbrons, d.v.s. samma legering som 10 kr-myntet. Den medföljer souvenirförpackningen "Coins of Sweden 1993" (pris 80

kr, upplaga 5000 ex) utgiven av Myntverket i kartong (6 sidor) med flerfärgstryck och ett komplett myntset 1993. Denna "Mint medal" har Eskilstuna-bilden från flyttningsmedaljen 1974 på ena sidan och Myntverkets emblem på andra sidan. Eskilstuna-texten är dock ändrad från Kvarteret Värjan (1974) till Kvarteret Valören (1993).

Myntverket har även givit ut en provprägling av 50 öre brons utan valörbeteckning. Bilden på båda sidorna är identisk med ovanstående "Mint medal" men präglad i brons med 50-öringens vikt och diameter. Den totala upplagan är 12 000 ex varav 5 000 ex sålts i en nummerade specialförpackning (pris 70 kr) till myntsamlare. □

Musen som delade ut guldmynt

Vi har alla som barn läst om skatter som bevakats av bergatroll i sjumilaskogar. Att en gyllene skatt finns att hitta vid regnbågens slut vet vilket barn som helst. Men vem känner till att råttor och möss ofta förknippas med skatter? I äldre litteratur om folktro nämns då och då råttorna som skattväktare. Säkert ansågs de som effektiva i vaktssysslän. Vem vill möta horder av framspringande råttor i mörka berghålor? Meningens var ju att tvinga skattletaren att ge upp sitt sökande. Det finns sägner som berättar om hur råttor visar tacksamhet genom att berätta var skatter finns. Det finns andra där djävulen uppträder i form av en råtta och som lämnar guldmynt till den som förskriver sig till honom. Den tyske forskaren I. B. Friedreich (*Die Symbolik und Mythologie der Natur*. Würzburg 1859.) berättar om en gammal böhmisk sägen som ytterligare befäster rättans och musens roll som beskyddare av skatter:

En fattig gammal handelsman vandrade en gång genom den stora skogen Böhmerwald. När han hade gått många mil satte han sig ned trött och hungrig för att äta ett stycke bröd, som vara hans enda föda. Då kom en liten mus fram och satte sig framför handelsmannen. Mannen förstod att musen hoppades få smaka av brödet. Handelsmannen bjöd då musen på en bit av brödet, och gick sedan för att dricka vatten i en källa i närheten. När han kom tillbaka fann han ett guldmynt på marken! Strax kom musen fram med ännu ett guldmynt och snart ännu ett. Handelsmannen trodde nästan att ett under skett och såg nu in i hålet där musen krupit in, och fann där en stor gulds katt. Att han gick därifrån som en rik man säger sig självt. Händelsen ansågs som så märklig, att den till minne huggits i sten i det närbelägna Reichenau.

IW

Vilka göra ej tjänst förrän man lämnat bort dem?

Svar: Penningarna. (Stockholm)

Det här är i alla fall början till miljonen, sa tiggarn om ettöringen.

Mynt funna vid Slussen i Stockholm

I dagarna diskuteras återigen ett gammalt kärt ämne: Slussplans utformning. Den nuvarande slussen är den fjärde i ordningen. Den första byggdes av holländarna. Nästa sluss konstruerades av den äldre Christoffer Polhem och började byggas 1744. Den låg på samma plats som den nuvarande. Den tredje slussen byggdes av järnvägsbyggaren Nils Ericsson 1845–50. Den motsvaras nu av den överbyggda avvattningskanal som går fram under Karl XIV Johan-statyn. Den senaste ombyggnaden skedde 1931–35 då slussen flyttades längre söderut och nu kom på samma plats som Polhems sluss.

Vid varje ombyggnadstillfälle har man hittat mynt i schaktmassorna. Den tredje ombyggnaden av området gav en del intressanta mynt. De flesta mynten hittades vid muddringsarbeten för den nya slussbyggnaden och Skeppsbrokajen. När arbetena var avslutade överlämnades alla fynd till Kgl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitetsakademien. Givare var Stockholms stads Drätselkommission. När mynten inkom till Kungl. Myntkabinettet 1855 fick de inventarienummer 2113.

Sammanlagt överlämnades fem guldmynt och en guldmedalj samt fyrtio större och mindre silvermynt från 1500–1600-talen. Man bör dock notera att inga mynt hittades i grupp utan att samtliga är ensamfynd.

Nedan följer en summarisk förteckning över mynten:

Guld

Sverige

Fredrik I, dukat 1720.

Fredrik I, dukat 1746 (sveaskölden).
Karl IX 1607, medalj. Konung Karls och drottning Kristinas kröning i Uppsala domkyrka den 15 mars 1607 (Hild. 6).

Nederländerna

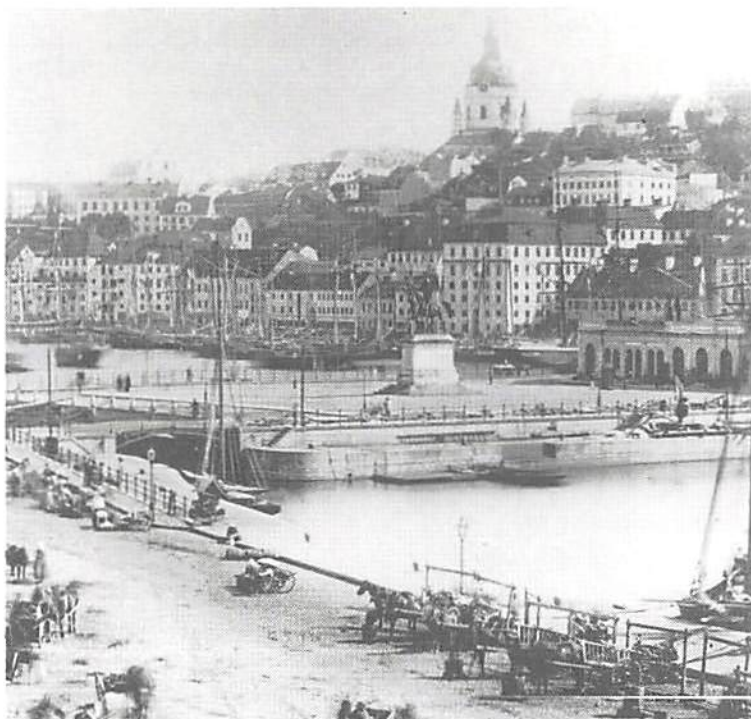
Dukat för Västfriesland 1645.

Preussen

Fredrik Wilhelm, 1/4 dukat 1713.

Ungern

Maximilian II (1563–1576), dukat, med ett krönt patriarkalkors (Danzigsmärke) i kontramärket.

Slussen från Kornhamnstorg 1862.

Stereoskopfotografi av firman Ferrier, père, fils & Soulier. Reprofoto: RIK-f.

Silver

Sverige

Johan III, uppgift saknas om valör och årtal, 2 ex.

Sigismund, uppgift saknas om valör och årtal, 1 ex.

Karl IX, 1 mark 1606

Gustav II Adolf, uppgift saknas om valör och årtal, 6 ex.

Kristina, uppgift saknas om valör och årtal, 5 ex.

Karl XI, 1 mark 1694.

Karl XI, uppgift saknas om valör och årtal, 10 ex.

Karl XII, 2 caroliner 1718.

Fredrik I, uppgift saknas om valör och årtal, 4 ex.

Adolf Fredrik, uppgift saknas om valör och årtal, 2 ex.

Gustav III, uppgift saknas om valör och årtal, 3 ex.

Norge

Hans, mynt präglat i Bergen.

Nederländerna

Specie för Västfriesland 1695.

Ryssland

Peter I, 1/2 rubel utan årtal.

När mynten anlände till Kungl. Myntkabinettet skedde en första sortering. Riksantikvarien Bror Emil Hildebrand plockade ut Fredrik I:s dukat 1746, Karl IX:s guldmedalj, den nederländska specien och Peter I:s 1/2 rubel. Dessa exemplar ansågs så fina och välbehållna att de lades in i samlingen. De övriga guldmynten lades till museets "dubletter". Alla silvermynt gick till nedsmältning för att därmed hjälpa till att bekosta den antikvariska verksamheten.

År 1914 hittades vid Slussen tre kopparmynt: Gustav II Adolf 1 ex; Kristina 1 ex och Adolf Fredrik 1 ex. Dessa mynt hittades under grävningens arbeten i en avloppstrumma av trä. Inv. nr 15 160. Några år senare, 1921, grävdes det ytterligare vid Slussen. Då hittades ett plåtmynt, nämligen Karl XI, 1 daler sm 1661. Inv. nr 16 733.

I samband med grävningarna för nuvarande Slussen inkom ett större antal mynt åren 1933–36. Oftast rörde det sig om enstaka svenska skiljemynt från 1600–1800-talen som hittats av arbetare. De flesta av dessa mynt finns idag hos Stockholms stadsmuseum.

Ian Wiséhn

Kristina Charlottas dukat och andra myntskatter från Vickleby socken på Öland

År 1858 var en flicka vid namn Kristina Charlotta Eriksson sysselsatt med att gräva i jorden på gården Stora Frö i Vickleby socken på Öland. Plötsligt glimmade det till och hon böjde sig fram för att se vad det var för något. Det visade sig att hon hade hittat ett guldmynt – en italiensk dukat präglad i Bologna för påven Clemens VII, som regerade 1523-43 (SHM/KMK 2425).

Myntets åtsida visar den helige Petrus stående mellan två sköldar, text längs kanten S.PET RUS. På framsidan syns ett stående lejon hållande i en fanstång, längs kanten texten BONONIA DOCET. Se bild.

Romerska guldmynt känner vi till tidigare från Öland, men mynt från 1500-talets början och präglade i Bologna är inte kända förut. På Öland har i övrigt påträffats ett flertal holländska och ungerska dukater. Ett stort fynd utanför Ölands kust är skatten från regalskeppet Kronan där mer än 255 guldmynt påträffats. Bland andra fanns det några italienska guldmynt präglade i Venedig på 1500-talets slut.

Det var emellertid inte första gången man hittat mynt vid Stora Frö. Endast två år tidigare, år 1856, hittade färjeskepparen Peter Eriksson ett guldmynt (SHM/KMK 2267). Detta var dock betydligt äldre än Kristina Charlottas. Det var nämligen en romersk solidus präglad för kejsar Valentinianus III (425-55). Tyvärr vet vi inget närmare om fyndomständigheterna.

Kanske var Peter Eriksson, med tanke på efternamnet, en släkting till Kristina Charlotta. Två gånger har man haft turen att hitta guldmynt i jorden på gården. Troligen har mynten inget samband med varandra, skillnaden i tid mellan dem är för stor.

Från Vickleby socken känner vi till ytterligare myntfynd. Ett är en Witenpennig från Stralsund som hittades vid grävning i en trädgård år 1888 (SHM/KMK 8384). Ett annat hittades i en grav i Karleby år 1899 och utgörs av ett vikingatida tyskt silvermynt från Metz eller Mainz (SHM/KMK 11 008). Kända från Karleby är

Kristina Charlottas dukat präglad i Bologna för påven Clemens VII (1523-43). RIK-foto, Gabriel Hildebrand. KMK neg 3728C. Skala 2:1.

också flera fynd av romerska silvermynt, som t.ex. Antoninus Pius, Marcus Aurelius och Faustina 138-180 (Wiberg 1868 s. 53). År 1957 lämnades jordfunna medeltida mynt, bl. a. ett präglat för Magnus Eriksson, till Kalmar läns museum (KLM inv. nr 24 882).

Kristina Charlotta Eriksson fick 8 riksdaler 90 öre riksmünt när guldmyntet inlöstes. Det motsvarade nästan en månadslön för en färpiga och måste ha upplevts som en riktig "skatt", trots att det bara var ett mynt.

Otryckta källor:

SHM/KMK inventarium.

KMK:s topografiska arkiv.

Bolin S., *Förteckning över skattfynd från östra, norra och mellersta Europa från omkr. 800 till omkr. 1100*. Otryckt manuskript.

Litteratur:

Corpus Nummorum Italicorum X, Tav. V:2, Rom 1927.

Wiberg C. F., *De klassiska folkens förbindelse med Norden och inflystande på dess civilisation*, Stockholm 1868.

Eva Wiséhn

KÖPER
SÄLJER
VÄRDERAR

Kvalitetsauktioner
två gånger per år

B. AHLSTRÖM
MYNTHANDEL AB

Norrmallmstorg 1, 1 tr.
Box 7662 103 94 STOCKHOLM
Tel: 08-10 10 10 Fax: 08-678 77 77

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS AUKTION DEN 21 APRIL 1994

Auktionen hålles i Statens historiska museer, Storgatan 41, Stockholm. Visning försiggår i Sessionssalen, en trappa upp, kl 16.45-18.00 och auktionen kl 18.10.

Endast medlemmar i föreningar anslutna till Nordisk Numismatisk Union äger rätt att närvara och att göra inköp. Kontant betalning, gärna med check, som utställs på auktionsförrättaren.

Frånvarande medlemmars uppdrag för inrop vid auktionen mottages av Madeleine Greijer, Ripstigen 5, 171 73 Solna, som bör ha anbudena senast den 20 april.

Inropat material översänds mot postförskott, varvid tillkommer portoutlägg. Insända anbud skall ange ett bestämt högsta bud för ett bestämt objekt. Eventuella reklamationer skall för att kunna beaktas framföras senast en vecka efter att inköpta objekt erhållits.

Anbudslistor vars bud *ej* resulterat i inköp, kommer *ej* att återsändas.

Kvalitetsbeteckningarna har satts av Madeleine Greijer och Börje Rådström. Uppnådda priser publiceras i nästa auktionsnummer av Svensk Numismatisk Tidskrift.

Foto Jan-Eve Olsson, RIK-foto.

Obs! att plåtmynten visas starkt förminskade på planscherna.

FÖRKORTNINGAR

- Hd = B E Hildebrand: Sveriges och svenska konungahusets minnespenningar. I-II. Sthlm 1874-75.
Holst = G Holst: Räkpenningar och spelpenningar. Göteborgs Numismatiska Förenings Småskrifter nr 2, 1971.
Hy = B E Hycckert: Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor. NM XVII:1-2. Sthlm 1905-15.
KM = Ch L Krause och C Mishler: Standard Catalog of World Coins, Iola, Wisc., senaste uppl.
Mitch = M Mitchiner: Oriental Coins and their values. 1977.
NM = Numismatiska Meddelanden.
NNUM = Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad.
NNÄ = Nordisk Numismatisk Årsskrift.
RIC = M Mattingly-E A Sydenham m fl: The Roman Imperial coinage, London 1923 ff.
S = Seaby, Roman Silver Coins and their values, del 1-4, London.
Sear = D R Sear: Roman Coins and their values, London 1964.
SM = Ahlström-Almer-Hemmingsson: Sveriges mynt 1521-1977, Sthlm 1976.
SNF 5 = Medaljer utgivna av Svenska Numismatiska Föreningen. Smärre Skrifter nr 5, Sthlm 1987.
Sti = Aug Wilh Stiernstedt: Beskrifning öfver svenska kopparmynt och polletter. II Polletter, Sthlm 1872.
WI = Axel Wahlstedt: Minnespenningar öfver svenska män och kvinnor, NM XXIV, Sthlm 1925.
WII = Axel Wahlstedt: Minnespenningar öfver svenska män och kvinnor, NM XXIX, Sthlm 1937-43.

1	1 kr 1875-1907, alla årtal. 10 st.	1?
2	1 kr 1910-1916/5 (2), 1918-24, med och utan punkter, 1925-36. 23 st.	1?-1+
3	1 kr 1931-35, 6 ex av varje. 30 st.	1-1+/01
4	1 kr 1923, 1924, 1928, 1929-33. 10 st.	1+ - 01
5	25 öre 1917, 1919.	01, 01
6	Järnikorset 1939.	01/0
7	Medalj. Samfundet Kungl Myntkabinettets Vänners medalj, specieriksdalern i silver, träetui.	0
8	SNRs mynttortsmedaljer, brons, i var sitt etui. 8 st.	0
9	5 öre 1909 med stort och litet kors; 2 öre 1941, 1942, 1948-50; 1 öre 1942, brons och järn. 10 st.	1/1+-01
10	Finland. 10 markkaa 1967, jub; 1970 Paasikivi; 1971 EM i friidrott; 1975 Kekkonen. 4 st. Silver.	0
11	Medalj. Kronprins Gustaf (VI) Adolf 60 år 1942. Utg av de svenska museerna. Av G Carell. NNUM 1943:1. Brons, 90 mm, gjuten.	
12	Utländska mynt. Hong Kong, Korea, Macao, Malaysia. 15 st.	01-0
13	1 öre km överpräglade på Karl XII:s nödmynt (Publica Fide, Wett och Wapen, Flink och Färdig, Jupiter, Saturnus, Phoebus, Mars, Mercurius). 8 st olika.	1-1+
14	½ öre sm 1720, refflad rand; 6 öre km 1762, 1765; ½ sk 1801, 1802 rgs. 5 st olika.	1?/1-1/1+
15	1 sk 1812; ½ sk 1815; ¼ sk 1817; 1 sk 1820, 1825; ½ sk 1821, 1827; ¼ sk 1820, 1825, 1828, 1829. 10 st.	1-1+
16	1/3 sk 1836, 1855; 1/6 sk 1838, 1840, 1854, 1855; 5 öre 1863; 2 öre 1866. 8 st.	1-1+
17	Bronsmedaljer, bl a Västmanlands Fänikor och Försäkringsbolag. 6 st.	Ca 01
18	Förlaga? till medalj över Sven Bodvar Liljegren 1960. Gips? 60 mm.	
19	Polletter, bl a hamnfärjan Kvick och Rysk kriminalvärdspollett (före 1917). Sverige 13 st, utländska 4 st.	Växl
20	Minnespenningar mm. 13 st.	Växl
21	Kontramarkerade svenska mynt 1720-1837 (använda som polletter eller åverkan?). 9 st.	Växl
22	England. Myntpolletter (tokens) 1761-1814, silver (2), koppar (9). 11 st.	Växl
23	Utlandet. Spelpenningar 1700-1800-tal, Koppar och mässing. 56 st.	Växl
24	Reklampolletter från England, Tyskland, Frankrike, USA. 8 st.	Växl
25	Förordningar 1760-61 om sedlar. 6 st; Uttagskvitton från Stockholms Sparbank 1831. 2 st.	1+-01
26	Finland. 10 markka 1967, 1975 jub; Myntverkets (finska) årsset HP 1979, 1983.	01-0
27	Norge. Sedlar 5 kr 1942. 5 st.	1+
28	Utlandet. Stora mynt av silver och kopparnickel. 62 st.	Växl
29	Utlandet. Kopparmynt 1735-1919, många stora. 64 st.	Växl
30	Sovjetunionen. Kopek - ½ rubel. 50 st; Kina, folkrepubliken. Fen - 5 jiao. 30 st.	Växl
31	USA. Cent - ½ dollar 1852-1924. 71 st.	Växl
32	Västafrika. Kissie-pennies (se Skandinavisk Numismatik 9/1981). 12 st.	
33	Medalj. HAVET GER)(HAVET TAR. Av B Helleberg, 1955. Oliksidig fyrkantig, brons, gj.	0
34	Medalj. Hiroshima)(Quo vadis. Av B Helleberg. Brons, 100 mm.	0
35	1 öre sm 1673. SM 345e. Putsad.	1?

36	2 öre 1890, 1898, liten repa; 1 öre 1902. 3 st.	1+, (1+), 1+ / 01
37	Norge. Årsset 1958. 7 st.	01/0
38	Norge. 4 sk 1842, repor; 3 sk 1872; 1 sk sp 1820, metallfel.	1/1+
39	Norge. 25 öre 1919, 1927; 10 öre 1917; 5 öre 1919; 2 öre 1889; 1 öre 1889. 6 st.	1-1+
40	50 öre 1889.	1
41	50 öre 1909.	1
42	Frankfurt. 3 kreuzer 1852; Nassau. 1 kreuzer 1855; Hannover. 1 pf 1851; Stadt Halle. 10 pf 1920, nödmynt. 4 st.	1-1/1+
43	Tyskland. 50 pf 1876A, liten kantskada; 2 mark 1951F.	1, (1/1+)
44	Tyska Ost Afrika. 1 heller 1904, 1905, 1907; pesa 1892. 4 st.	1-1+
45	Nederländerna. 10 cent 1901, 1918; 1 cent 1827, 1883, 1905, 1922, 1929, 1941; ½ cent 1911, 1914. 10 st.	1/1?-1+
46	Österrike. 1 schilling 1934; ½ schilling 1925; 10 heller 1915; 1 kreuzer 1891. 4 st.	1+
47	Canada. 1 cent 1859, 1919; Hong Kong. 1 cent 1905; Nova Scotia. 1 penny 1823; Jamaica. farthing 1932. 5 st.	1+
48	Iran. 10 rials 1347; Indien. 1/12 anna 1933, 2 annas 1918; Mocambique. 20 esc 1971; Indonesien. 100 rup 1978. 5 st.	1+ - 01
49	Polletter mm. 11 st. Utländska mynt. 63 st.	Växl
50	1 kr 1875, 1876, 1897, 1898, 1901, 1903, 1906, 1907; 50 öre 1898, 1907, 1911, 1912, 1914, 1916.	1?-1+
51	1 kr 1939. 15 st.	1+ / 01-01
52	1 kr 1946 (15 st), 1949 (5).	01
53	50 öre 1912, 1934.	1+, 1+ / 01
54	50 öre 1936-39. 24 st.	1-1+
55	25 öre, typ I 1938-41 (27), 1948-50 (21).	01
56	10 öre, typ I 1929-42. 184 st.	1-01
57	1 öre 1909, 1913, 1916, 1917 (3).	01
58	10 öre, typ III 1944-50 (42), 1953-62 si (150).	Ca 01
59	2 kr 1952-71, alla år. 17 st.	01
60	1 kr 1964-68 si. 40 st.	01
61	50 öre 1954-61. 30 st.	Ca 01
62	Ilkhanid (mongoler i Persien): Abu Said 1317-35, 6 dirhem 730 eH. Sebzewar. Mitch 1646.	1+
63	Ilkhanid: Mohammed 1336-38, dubbeldirhem 7,43 g? (rätt vikt = 2,6 g), 738 eH. Isfahan. Mitch 1678ff.	1/1+
64	Safavid (Persien): Husajn I 1694-1722. Abbasi (4 shahi) 1133 eH (1720/1), Azerbaigan.	vh (1)
65	Spanien. 8 maravedis, 16 maravedis, 1600-tal (4), 1 peseta 1896, 1899; Mexico "lokalmynt" 1914.	1?-1+
66	Medaljer. Gustav Vasa 1896 (400 år), si, br, 35 mm; G II A, 1894 (300 år), si, br, 39 mm.	01
67	Medaljer. Bl a Lovisas förmålning 1869 (2), Hy 1a, 1b; Oskar II och Sofias silverbröllop 1882 av L Ahlborn, Hy 48. (Slagen av HM Konungen - utdelad). 6 st.	Växl
68	Medaljer. Peyron G (A Lindberg 1895), Hy II:323; Herlitz, Karl (E Lindberg 1920), WI:202 (NM XXIV); Palme, JH (E Lindberg 1930), WII:228 (NM XXIX), silver, 55, 86, 118 g.	1+ - 01

69	Medaljer. Chr Ewert (A Lindberg 1878), Hy II:184:1; Z Topelius (E Lindberg 1918), NM XXXII:2:181; P Forsskål (E Lindberg 1922), NM XXXII:2:227, silver, 39, 45, 45 g.	1+
70	Medaljer. CA Agardh (L Ahlborn 1866), Hy II:145:1; S:a Birgitta (E Lindberg 1904), Hy I:8:18; LP Wallmark (L Ahlborn 1868), Hy II:136. Silver.	1+-01
71	Medaljer mm. Jetoner med antika romerska motiv (3) (Frankrike 1700-tal?); Plakett föreställande antik bågskytt, "Lincoln cent", 74 mm.	1+-01
72	Pollett. Ladugårdslandet, Sti 222 (R.1).	1+
73	Spelpenning "Fortuna Fugax", Holst 147.	1
74	Spelpenning "Dristigt och slugt" (GJ Wikman eller D Tilas ca 1760), Holst 167.	1+
75	Polletter. Stockholms Ängslups AB, 8-65 öre (30), 12 st olika.	Växl
76	Förordningar om mynt 1721-1726. 5 st.	Växl
77	Album med 5 öre 1874-1907 (25), 1909 stort och litet kors, 1911-16, 1919-50 (43); 2 öre 1874-1907, alla år (32), 1909-50 (45); 1 öre 1878-1907 (13), 1910-50 (45), alla olika. 203 st.	Växl
78	K XI. 2 öre km 1663, något korroderad. SM 332.	(1/1+)
79	K XI. 1 öre sm 1686, metallfel, repor. SM 355.	(1+/01)
80 *	Plåtmynt. 1 d sm 1759, delvis svagt utpräglad. SM 147.	1+
81	Stora Kopparbergs polletter 1790, 1791.	1+
82	Romerska republiken. Cupienna 145-138 fKr, denar. Seaby Cup 1.	1/1+
83	Romerska republiken. Postumia 125-120 fKr, denar. ROMA framför ansiktet, X bakom huvudet)(fyrspann CNDOM under.	1/1+
84	Fonteius 84 fKr. MN FONTEI C:F bakom huvudet)(gosse sittande på en get. Sear 230.	1+
85	Kejsardömet. Augustus 27 fKr - 14 eKr, as. IMP CAESAR DIVI F AVGVSTVS IMP XX')(PONTIF MAXIM TRIBVN POT XXXIII runt SC. Sear 409. Delvis svagt utpräglad.	1/1+
86	Maxentius 306-12, follis. IMP MAXENTIVS P:F: AVG)(CONSERV VRB SVAE, Roma sittande vid tempel, RBQ under. Sear 3679.	1+
87	Constantius II 337-61, centenionalis, huvud höger)(soldat från vänster stickande spjut i fallen ryttare. SMKA under. Jfr Sear 3903.	1+
88	Peru. 1 libra 1917. Guld. KM 207.	01
89	Peru. ½ libra 1908. Guld. KM 209.	1+/01
90	Peru. 1/5 libra 1911. Guld. KM 210.	01
91	Vietnam. Annam 1841-1847. ½ tien, ensidig. Silver, 1,8 g. KM Sch 257. Detta och de två följande var avsedda att användas som gåvor och ej som betalningsmedel.	
92	Vietnam. Annam 1848-1883. Tien uá, silver, 3,6 g. KM Sch 361. Repor.	(1+)
93	Vietnam. Annam. 4 tien uá (1848-83), silver, 15 g. KM 351.	1+
94	Div Orienten och Rom. 2 silver, 4 koppar. 8 st.	1?-1+
95	Sedlar. Finland. 100 mark 1898; Ryssland. 10 rubler 1922 med lågt nr AA 009.	1?,1
96	Sedlar. Pfennig och heller i lägre valörer, från I:a världskriget. 13 st.	01-01/0
97	Kristina. ¼ öre 1636. SM 124; K XI. 1 öre 1685. SM 238; K XII, 1/6 öre sm 1716. SM 211; F I, 2 öre sm 1747. SM 314; K XIV J, 1/10 rdr sp, oläsl årtal pga svag utprägling; O I, 1/32 rdr sp 1853. SM 54; K XV. 10 öre 1867, 2 öre 1871. SM 68b. 8 st.	1?-1+
98	4 sk bo 1853, 2 sk bo 1844, 1847; 2 öre 1857, 1858, 1877; 1 öre 1858; ½ sk 1802; ¼ sk 1802, 1806; 1/12 sk 1802. 10 st.	1-1+
99	K XIV J. ½ sk 1832, palmkvist. SM 131.	1+
100	25, 10 öre 1874.	1?,1+

101	25 öre 1940 (3), 1958; 10 öre 1919, 1930 (2), 1959, 1990. 9 st.	1+-01/0
102	5, 2, 1 öre, järn och brons, div år, bl a 1917-19, järn. 55 st.	1-01
103	25 öre 1965 med plantsfel, 1 öre 1954 med präglingsfel.	1+,01
104	Norge. 24 sk 1845, 2 sk sp 1831.	1?/1, 1/1+
105	Ryssland. 5 kopek 1768 EM.	1/1+
106	Div mynt och kuriosas. 14 st.	Blandat
107	Medaljer. O II(häst FÖR HÅSTAVELNS FRÄMJANDE, silver; Sveriges militära idrottsförening, brons.	01,01
108	50 öre. 60% (46); 40% (54). 100 st.	Blandat
109	25 öre. 60% (128); 40% (135). 263 st.	Blandad
110	10 öre, silver. 285 st.	Blandat
111	50 öre (28); 25 öre (18); 10 öre (144). Nickel. 290 st.	Blandat
112	Polletter. AG Andersson & Co:s vedmagasin, Göteborg. Firman startade 1867 och använde bl a följande polletter av förtent järnbleck med inslagna valörsiffror: 80 (2), 41, 25, 17 och JA i oval upphöjd stämpel. 5 st.	1-1+
113	Obestämda polletter. N6 (12), N5 överstämplat på 2, N3 där 3:an är upp- och nervänd, N2, N1 (2) olika. Zink. 17 st.	1-1+
114	Dito. N6 (12), N5 överstämplat på 2, N1 (2). Zink. Maria Hiss- och Magasinsaktiebolag, 6 öre. Vitmetall. 16 st.	1-1+
115	1, 2, 5 öre i koppar och järn, ca 7,5 kg.	Blandat
116	Äldre slitna kopparmynt, ca 1,5 kg.	1?-2
117	O II. 1 krona, div år. 43 st.	1?
118	O II. 5 öre (10); 2 öre (10); 1 öre (22). 42 st.	1?-1
119	Finland. 50 p 1866; 10 p 1876, 1911, 1916; 5 p 1866 (2), 1872, 1875, 1889, 1901 (3), 1905, 1907, 1912; 1 p 1905, 1908. 18 st.	1-1+
120	Finland. Div mynt. 85 st.	Blandat
121	Tyskland. Div mynt. 206 st.	Blandat
122	Tyskland. 5 mark 1951J, 1972D, 1973J; 3 mark 1913 jub, 1913; Preussen. 1 mark 1892A, 1903E, 1907A. 8 st.	1/1?-01
123	Frankrike, republiken. 20 fr 1851A. Guld.	1+
124	Frankrike. Napoleon III. 20 fr 1857A. Guld.	1+
125	Dito. 20 fr 1858A. Guld.	1/1+
126	Dito. 20 fr 1859A. Guld.	1+
127	Dito. 20 fr 1862A. Guld.	1+
128	Dito. 20 fr 1866BB. Guld.	1+
129	Dito. 20 fr 1869BB. Guld.	1+
130	Frankrike. Årsset 1974, fleur de coin. I etui.	0
131	Frankrike. 20 fr 1992; 1 fr 1992.	01/0, 01/0
132	Tyskland. 2 mark 1963J Max Planck, 1985D Adenauer, 1990J Strauss, 1990D. 4 st.	01,1+,1+,1+
133	Tyskland. 10, 5, 1 pf 1950, 2 pf 1963; Ungern. 2, 1 forint, 20, 10, 5, 2 filler 1961; Italien. 500 lire 1983, 200 lire 1978, 1990, 1991, 100 lire 1956, 1991, 50 lire 1991, 1992. 20 st.	01-0

80.

249.

250.

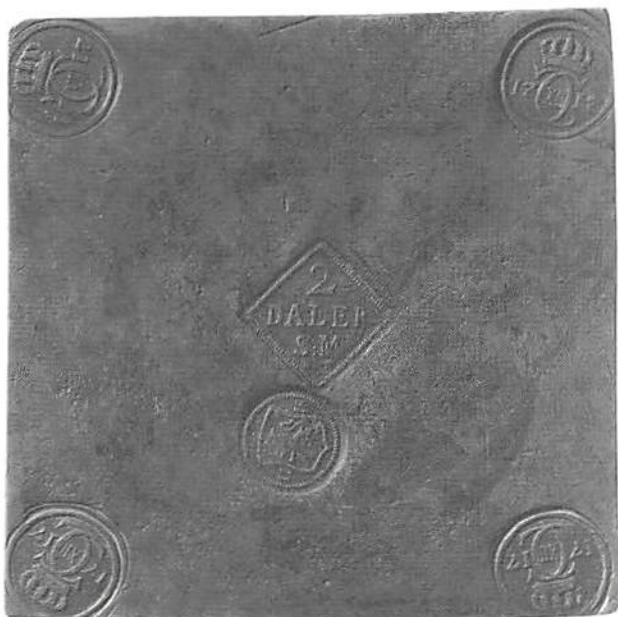
253.

256.

176.

172.

177.

134	Årsset. Danmark. 1976 i pappkassett; Norge. 1976 i mjukplast; Finland. 1976 i hårdplastkassett; Nya Zealand. 1968 i mjukplast.0	
135	Sverige. Årsset 1976, 1977 i mjukplast, 1978 i myntverkets plastkassett.	0
136	Myntskåp i bokträ med fem fackindelade lådor.	
137	Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad 1936-63. Inb.	
138	Album med O II:s mynt. 10 öre (47); 25 öre (96); 50 öre (82); 1 kr (92); 5 och 2 öre (114).	Växl
139	2 kr 1876 (2), 1878, 1892, 1907. 5 st.	1?-1
140	1 kr 1876/5, 1879, 1887, 1888 (2); 50 öre 1877, 1878, 1880; 25 öre 1874, 1876, 1877; 5 öre 1877, 1879. 13 st.	1?
141	O II. 1 kr (19), 50 öre (5), 25 öre (55), 10 öre (12); G V. 1 kr (5), 50 öre (2).	1?-1
142	50 kr 1976, jub; 10 kr 1976, jub (4); 5 kr 1971 (2); 2 kr 1954, 1966. 9 st.	1+/-01-01
143	5 kr 1935, 1959; 2 kr 1932, 1938. Alla jub. 4 st.	1+/-01
144	2 kr 1910-40, ej alla år. 20 st.	1-1+
145	2 kr 1939, 1945 (2); 1 kr 1938, 1940; 25 öre 1938. 6 st.	1+
146	G V. 5 öre (67); G VI A. 2 öre (19).	1-1+
147	Årsset 1971 i hårdplastkassett, 1976 i plastförpackning, 1978, 1979, 1980, 1981. 6 st.	0
148	Utländska mynt och polletter. 61 st.	Blandat
149	O II. 5 öre (89); 2 öre (110); 1 öre (27). 256 st.	1?-1+
150	345 st utländska mynt 1792-1988. Frankrike (194); Monaco (8); Luxemburg (15); Polynisien (5); Österrike (123). Därav 14 st silvermynt.	Blandat
151	Norge. 308 st olika från 1810-1988. 6 st årsset, därav 16 st silvermynt.	Blandat
152	231 st utländska mynt. Estland (12); Lettland (11); Litauen (4); Island (53); Belgien (100); Jugoslavien (51).	Blandat
153	Storbritannien. 287 st olika mynt, därav 25 st av silver.	Blandat
154	344 st olika mynt. Grekland (26); Schweiz (143); Brittiska samväldet (175). Därav 57 st av silver.	Blandat
155	218 st olika mynt. Italien 1863-1991 (83); Portugal 1873-1992 (85); Spanien 1788-1990 (50). Därav 50 st av silver.	Blandat
156	304 st olika mynt från Östeuropa 1539-1989. Bl a 2 st ungerska denarer.	Blandat
157	165 st olika mynt från Syd-Amerika. Argentina (41); Bolivia (1); Brasilien (27); Chile (22); Colombia (11); Ecuador (15); Guyana (1); Peru (21); Uruguay (9); Venezuela (17).	Blandat
158	237 st olika mynt, därav 6 st silver, från Främre Asien.	Blandat
159	Afrika. 174 st olika mynt, därav 8 st silver.	Blandat
160	Bortre Asien. 342 st mynt.	Blandat
161	Central-Amerika. 150 st olika mynt.	Blandat
162	Olika medaljer och polletter. 139 st.	Blandat
163	Danmark. 288 st olika mynt från 1718-1990. Därav 14 st silver + 7 st årsset.	Blandat
164	Tyskland. 301 st olika mynt 1757-1990. Därav 11 st silver.	Blandat
165	Finland. 26 st årsset 1974-85.	0
166	Bronsplakett "Konsum 50 generationers byggnad". 162x87 mm; II estniska mästerskapet 1939 i Tallinn. Kopparplakett 63x46 mm; Medalj. Prins Oscar Bernadotte)(Förbundet Sveriges KFUM till dess mångåriga ordförande vid 40-årskonferensen augusti 1927. Grav G Carell.	0,0,0

167	Rom. Constantinus I 315-16. Follia. RIC VII, 34. Lite ärg.	(01)
168	Dito men 322-25. Ticinum. RIC VII, 167/T. Brons.	1+/01
169	Dito men 330-33. Thessalonica. RIC VII, 187/E. Brons.	
170	Dito men 333-35. Alexandria. RIC VII, 58/A. Lite ärg.	(01)
171	Dito men 334-35. Siscia. RIC VII, 241/B. Brons.	01
172 *	Plåtmynt. K XII, 2 daler 1717, motstämplad med Götalands vapen. Fråns planslipad.	(1+/01)
173 *	Dito men 1 daler 1717, motstämplad med Götalands vapen på åts och Svealands vapen på fråns. SM 182.	1+
174 *	Plåtmynt. Ulrika Eleonora. ½ daler 1719. SM 22. Liten metallspricka.	1+
175 *	Plåtmynt. Fredrik I. 4 daler 1741. SM 204. Litet borrhål upptill.	(1+)
176 *	Medalj. Inge d ä och Halstan, Hedlingers regentlängd nr 12. Brons.	01/0
177 *	Medalj. WT Strokirk 1823-95. Grav A Lindberg. SNF nr 17. Brons.	01/0
178	Rom. Geta 209-12. Huvud höger)(Felicitas stående. Denar. S III:36-.	1
179	Hirschs lagerlistor 1-4, 6-8, 11-14, 16-101.	
180	SNR-tidningen 1977-82. Komplet.	
181	Skandinavisk Numismatik 1972-84. Alla årgångar ej kompletta.	
182	Mynthusets aukt kat nr 1-4, lagerlista 5 1984; SNR aukt kat nr 1 1978; Antikörens aukt kat 3-13, lagerlistor 1, 3-9, 13-20, 23-24, jullista 1990, 1991. 36 st.	
183	Hirschs aukt kat 4, 5-31, 39, 23/2-91; Svea Mynt aukt kat 1-10, 12; Sporrongs Samlarforum årgång 5 (1), 6 (1), 7 (5), 8 (3); Porträttmedaljer från Sporrong 1925-55; "Ett anglosaxiskt mynt med fågelbild" av G van der Meer och LO Lagerqvist, mm. 41 st.	
184	Utländska auktionskataloger. 29 st.	
185	Svenska Ridderordnarna 1948. Skinnband, något defekt upp- och nedtill på ryggen.	
186	Gustav V. 50 öre (32); 25 öre (34); 10 öre (44); 5 öre (46); 2 öre (44); 1 öre (45). I 6 st blå pappärmar.	Blandat
187	G VI A. 20 st 2 kr varav 3 dupl; 24 st 1 kr + 4 st 1 kr 1976; 16 st 50 öre; 17 st 25 öre; 22 st 10 öre; 21 st 2 öre; 2 st 1 öre. I 4 st blå pappärmar.	Blandat
188	5 kr 1966 jub (2), 1954, 1955, 1972 (3); 2 kr 1921 jub. Tills 8 st.	1+-01
189	2 kr 1931, 1934, 1935, 1936, 1937 (1), 1938 (3), 1940 med ändrad 4:a (kv 1), 1940 (3), 1945G (2), 1945 TS/G (2), 1954. 19 st.	1+-01
190	O II. 1 kr 1975, 1976 (2), 25 öre 1902, 10 öre 1896, 1902, 2 öre 1899; G V. 1 kr 1943, 50 öre 1933, 25 öre 1937 (3), 10 öre 1916, 1930, 1941. 15 st.	1?-1
191	Nordisk Numismatisk Årsskrift 1952-56; Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad 1952:1-1957:5. Saknas 1952:7, 1955:6, 1956:10; Lagerlistor från 1950-talet, Ahlström, Hirsch och Chr Holm. Tills 5 st.	
192	J III. 2 öre 1573, SM 65b; 1591, SM 68, lite ärgig.	1,(1)
193	Spanien. 1 peseta 1885; Schweiz. ½ franc 1875B; Sv Pommern. G III, 3 pf 1776. Cr 27. 3 st.	1,1?,1
194	Norge. 1 sk courant 1809, 25 öre 1904; Danmark. 25 öre 1911, 10 öre 1886, 1911. 5 st.	1,1,1?,1,1
195	Estland. 25 senti 1928, 5 markkaa 1922, 3 markkaa 1926, 1 mark 1924 (2); Lettland. 2 santini 1922 (2); Litauen. 1 litas 1925 (2), 50 centu, 10 centu (2) 1925. 12 st.	1-1+
196	England. Victoria-George VI. Halfcrown (2), florin (2), shilling (3), sixpence (3), threepence (2). 12 st.	1?-1/1+
197	30 st silvermynt från Nederländerna, Frankrike, Schweiz, Ryssland, Finland, Danmark m fl. Små valörer.	1?-1+

198	Ryssland. 3, 2, 1 kopek. 23 st kopparmynt.	1?-1/1 +
199	USA. Dollar 1923, ½ dollar 1936, 1964 (2), ¼ dollar 1893, 19?, 1936, 1938, 1944, 1953, 1954, 1958, 1874, 1917. 14 st.	1?-1 +
200	USA. Dime, 5 cents, 1 cent, bl a stora cents 1827 och 1837. 43 st.	1?-1 +
201	Romerska republiken. Calpurnia. Seaby 12. Kejsardömet. Trajanus imp)(DIVVS PATER. Constantius 337-61)(Genio Popvli Romani. Brons.	
202	Div utländska mynt. 190 st.	Blandat
203	Div utländska mynt. 200 st.	Blandat
204	Div utländska mynt. 218 st.	Blandat
205	Div utländska mynt. 220 st.	Blandat
206	Tyska nödsedlar och inflationssedlar. Ca 90 st.	Blandat
207	Div polletter. 17 st.	Blandat
208	Div polletter. 38 st. 4 st utländska småmynt, 6 st med inristade initialer. Tills 48 st.	Blandat
209	20 st polletter, bl a Stockholms Ångslups Aktiebolag, 3 st olika.	Blandat
210	Medaljer. Fordbil från monteringsfabriken i Portugal 25 år; Frivilliga brandkåren i Åbo 1838-1938, hästdragen brandvagn)(Erik Julin. Grav G Qvist. Laitakari 127. Brons, 55 mm.	0,0
211	Tjänstbricka för Stockholms spårvägar + pollett Fribiljett för öfveringenjör Nils Rahm.	1 +
212	Plakett. För gagnande insats i kooperationens tjänst, instiftad år 1959)(14 människor samlade kring ett bord. 13x7,5 cm, brons. I ett etui. Komposition av arkitekt Hult.	0
213	Plakett Sverige-Ungern, landskamp i friidrott. Stockholm 1954. Brons, 85x60 mm. Paracelsus, läkare 1493-1541. Grav DK eller KD. Järn?, 83 mm. Sten Karling av Liss Eriksson. Fyrkantig 60x60 mm. Försäkringsbolaget Svea 1866-1966. Brons, 70 mm. Ytterligare 6 st olika medaljer. Tills 10 st.	01/0
214	43 st nålmärken från olika utställningar, bl a 5 olika från Stockholmsutställningen 1930.	Blandat
215	50 st nålmärken från olika utställningar.	Blandat
216	4 st nazistnålar + ASEAs gamla märke med hakkors.	01
217	Gamla nålmärken i papp, bl a 4 st olika gamla 1 maj-blommor.	Blandat
218	Reklamsedlar. Skandinaviska kaffeförädlings Aktiebolag på 5000 kr på utställningen i Stockholm 1897. Aktiebolaget Tekniska fabriken Röda Korset på Femtonhundra kr på utställningen i Stockholm 1897. För Svenska Hem Illustrerad Familjetidskrift, 25 öre per häfte (2). Tills 6 st.	01
219	Koreansk militärisk fullmakt. Den tillåter en sydkoreansk soldat vid namn Song att resa till och från staden Suwon. Soldaten är en medlem av 2:a nationalgardet. Fullmakten är daterad Koreas era 4284 = AD 1951.	Sliten
220	100 kr 1984, jub. 2 st.	0,0
221	10 kr 1972, jub. 4 st.	1 + -01
222	1 öre sm 1761, ½, ¼ sk rgs 1799, ¼ skilling 1805, 1807, 1/12 sk 1808, 1/32 rdr sp 1848, 10 öre 1859, 2 öre 1858, 1 öre 1857. 11 st.	1?-1
223	G VI A + C XVI G: 1 kr (12), 50 öre (18), 25 öre (15), 10 öre (49), 5 öre (24), 2 öre (6), 1 öre (2). 126 st.	1 + -01
224	Norge. 50 kr 1978, 75-årsjub.	0
225	Norge. 1 kr 1897, 1965, 1970, 50 öre 1887, 1979. 5 st.	1?-1 +
226	Norge. 10 öre 1919, 1942 (2), 1969, 1974, 1975; 2 sk courant 1810, 5 öre 1876, 1878, 1922 (2), 1923, 1941, 1942. 2 öre 1893. 15 st.	1?-1 +
227	Danmark. 1 sk 1771; 16 sk 1856; 4 sk rm 1854; 1 sk rm 1856; 10 öre 1915, 1949; 5 öre 1902, 1944, 1958; 2 öre 1883, 1941, 1945, 1957; 1 öre 1894, 1941, 1959. 16 st.	1-1 +

174.

287.

175.

272.

270.

228	Danmark. Fångelsemynt 25 öre, 2 öre; Färöarna. 25, 10, 5, 2 öre 1941; Island. 50 kr 1968, jub. 7 st.	1+-01
229	Finland. 10 markkaa 1977, jub; 25 markkaa 1978, skid-VM; 50 markkaa 1983, friidrott. 3 st.	0,0,0
230	Finland. 1 mark 1865; 50 penniä 1889, 1890, 1908; 25 penniä 1890, 1894, 1907, 1908, 1921, 1939, 1969, 1978; 5 markka 1959; 1 mark 1955, 1958. 15 st.	Blandat
231	Tyskland. 50 pf 1939; 10 pf 1921, 1924, 1932, 1933 (2), 1936, 1940, 1950 (2), 1973; 5 pf 1908, 1942, 1972, 1984; 2 pf 1874, 1876, 1924, 1950; 1 pf 1876, 1901, 1924 (1), 1937 (2), 1944, 1970, 1975 (2). 30 st.	1-01/0
232	Krigsmynt. 3, 2 kopek 1916; Flensburg. 10 pf 1917; Schleswig-Holstein 1923; Jülich-Berg. ½ stuber 1794. 5 st.	1?-1+
233	97 st mynt från 20 olika länder.	Blandat
234	Spanien. 10 cent 1877; 5 peso 1888; 100 peso 1966 jub; 50, 25 peso 1957; Monaco. 10 fr 1966, bröllopet. 6 st.	1/1?, 1,01/0, 1+/ +1,01,01/0
235	Schweiz. 1 fr 1944; ½ fr 1945, 20 c 1950, 10 c 1940, 5 c 1953; Holland. 10 c 1937, 1941, 1 c 1917, 1926, 1927, 1948, 1950, ½ c 1928; Ungern. 10 forint 1976; Frankrike. 5 fr 1945. 15 st.	1+-01
236	Ryssland. 5 kopek 1778, EM.	1/1+
237	Ryssland. 2 kopek 1800, 1812, 1841, 1869; 1 kopek 1797, 1840, 1842, 1911; ½ kopek 1731, 1819. 10 st.	1?-1/1+
238	USSR. 1, 2, 3, 5, 10, 15, 20, 50 kopek, div årtal. 55 st.	1+-01
239	USA. 1 dollar 1889, 1 dollar 1936.	1?,1
240	USA. ½ dollar 1893, Columbia-utställningen; ½ dollar 1982, Washington.	1+,0
241	USA. ¼ dollar 1943, Y29a, dime 1887, 1964, 5 cent 1900, 1 c 1880, 1951, 1956, 1962. 10 st.	1?-1+
242	44 st svenska och utländska mynt.	Blandat
243	Sedlar. 1 kr 1873, 1919, 5 kr 1950 (2), 1963. Tyskland. 25 st. Thailand 3 st. 33 st.	Blandat
244	Polletter. 52 st olika.	Blandat
245	Polletter. 52 st olika.	Blandat
246	Nålmärken. 55 st.	Blandat
247	Nålmärken. 55 st.	Blandat
248	Ahlström: aukt kat nr 21, 22, 24-30. 19 st. Mynthuset: 1988-91. 9 st.	
249 *	20 kr 1873. Guld. SM 1.	01/0
250	20 kr 1878. Guld. SM 8b.	01/0
251 *	20 kr 1879. Guld. SM 9.	01
252	20 kr 1884. Guld. SM 12.	01/0
253 *	20 kr 1886. Guld. SM 14.	01/0
254	20 kr 1890. Guld. SM 17.	01/0
255	20 kr 1895. Guld. SM 18.	01/0
256 *	20 kr 1900. Guld. SM 21.	01/0
257	20 kr 1902. Guld. SM 23.	01/0
258	Ulf Nordlinds Mynthandel AB. Lagerkataloger 1-8, inb.	
259	D Holmbergs aukt kat nr 129-138, 140-155, 158. 27 st. Några pristecknade.	
260	Appelgrens lagerlistor nr 71, 72, 74-82. 11 st.	
261	D Holmbergs lagerlistor nr 32-34, 36-42, 44, 45, 47, 49-56. 21 st.	

- 262 Bernhard Olofsons samling 1-2, 1946-47.
- 263 Appelgren, TG: Gustav Vasas mynt och tabellstriden 1935 samt olika lager- och auktionslistor. Inb. Tillhört Anders Nyström med dennes två roliga ex libris.
- 264 Moneta lagerkatalog 2, 5, 6.
- 265 Pedersens mynt- och aukt kat samt lagerlistor 1944-1959. 18 st.
- 266 NF Bobergs aukt kat 11, 12, 14, 15, 16, 20 samt lagerlista 5. Några pristecknade.
- 267 Ahlström Mynthandel AB, aukt kat 1-15 (2 och 12 saknas).
- Dupletter ur Sven Svenssons medaljsamling**
- 268 Gustav II Adolfs förmålning med Maria Eleonora 1620. Graverad för A Karlstens 2:a regentlängd. Hd I:7; Gustav IV Adolf:Frbyggare-Samhället, antikt tempel)(AF F.B LYCEUM FÖR FRAMSTEG I KUNSKAPER 1796. Grav CG Fehrman. Hd I:49. 2 st brons. Svagt utpr 1,1+
- 269 Gustav II Adolf. 300-årsminnet av kungens födelse. Grav A Lindberg. 39 mm, brons; Gustav Adolfs-föreningen i Düsseldorf 40 år 1886. 32 mm, tenn; Gustav Adolfs-föreningen i Nürnberg 1887. 32 mm, mässing. 3 st. 01,01,01
- 270 * Gustav IV Adolfs besök i Avesta myntverk. Ljus koppar. Hild II:9, SM 52b. 1+
- 271 Som ovan men mörk koppar. Delvis svagt utpräglad. 1+ /01
- 272 * Karl XIV Johan, bröstbild h, text)(nedgående sol belyser ett altare, latinsk text. Grav LP Lundgren. Slagen av svenska Frimurareorden. Hd 41. 55 mm, brons. Små fläckar. (01)
- 273 Carl XV:s minne, huvud h)(text. Grav R Michaux 1873 i Brüssel för mynthandlaren H Selling i Göteborg. Hd II:27. 30 mm, brons. Drottning Lovisas död 1871. Graverad och utgiven av L Ahlborn. Hd II:1. 44 mm, tenn. 01,01
- 274 Oskar II:s 50-årsjub som officer 1895. Brons; Oskar II)(officerarnes målskjutningsförbund i Stockholm. Grav L Ahlborn, brons. NM XIII:196; Kronprins Gustafs förmålning med Victoria 1881. NM XIII:4. Grav L Ahlborn. 01/0,01/0,01
- 275 Oskar I, Karl XV och Oskar II. Svenska Jägarförbundets belöningsmedaljer. Brons. 3 st. 01/0,1+,01/
- 276 Oskar I och Oskar II, som ovan men i silver. 2 st. 1+ /01
- 277 Oskar II, Sextonde allmänna lantbruksmötet 1886. Kungens 50-årsjub som officer 1895. Södermanlands, Vestmanlands och Örebro Läns K Hushållningssällskap. Eskilstuna 1878. Brons. 3 st. 01-01/0
- 278 Drottning Ulrika Eleonora och hennes gemåls bröstbilder vända mot varandra)(Minerva och Mars stående. Grav PP Werner i Nürnberg. Drottningens självutnämning gav icke anledning till präglning av någon minnespenning inom landet. Men utländska gravörer skyndade att genom sådana frambära sin lyckönskan. Hd 5. 44 mm, silver. 1+
- 279 Oskar II, Industri- och slöjdställningen i Malmö 1881, brons; Norrländska industri- och lantbruksutställningen i Sundsvall 1882. Förgyllt tenn; Industriutställningen i Stockholm 1897. Aluminium. 01/0
- 280 Utställningen i Göteborg 1869, brons; Utställningen i Stockholm 1866, tenn; Utställningen i Eskilstuna 1878, brons. 3 st. 01/0
- 281 * Securitas 1869. Grav A Lindberg, silver, ensidig; Utställningen i Malmö 1881, grav L Ahlborn, silver, ensidig. 01
- 282 Sveriges Akademiska Idrottsförbund, ensidig, 8-kantig, brons; Kungl Göta Lifgardes Idrottsförening. Utdelad till Erlandsson som pris i löpning 1904, brons; Idrottsklubben SVEA, prismedalj, brons, grav A Högel; Idrottsföreningen Slepner, medalj i silver, med band; Södertälje sportklubb 1902, medalj i brons med band.
- 283 Sveriges riksdag 1904 - Sveriges riksbank 1906. Brons, 68 mm. Grav S Kulle. 01/0
- 284 Svenska Smörprofingarna: belöningsmedalj utdelad till NE Johansson, brons 43 mm; Stockholms stads Hantverksförening: belöningsmedalj till Gustaf Lundin 1852, brons, 38 mm, grav PL (Lundgren); Samma medalj men i silver, 31 mm, grav L Ahlborn; Lifförsäkringsaktiebolaget Thule 1872-97, 25-årsjub, grav A Lindberg; Konstnärsklubben 1857-82, 25 mm, försilvrad brons; Konstnärsklubbens familjefest 1893, ljus och mörk brons; alla har hål för hängning; Jetton av Lauer: Alexander den store, mässing; Eskilstuna arbetareförening 1867, nysilver. 9 st. 1+ -01/0

- 285 CL Akrell 1819-68, chef för telegrafverket, grav L Ahlborn, slagen av Vetenskapsakademien 1890; CW Blomstrand 1826-97, prof, grav A Lindberg, slagen av Vet akad 1907; Bernh von Beskow 1796-1868, grav L Ahlborn, slagen av Vet akad 1896; FF Carlson, historiker, politiker. FF Carlson är den kände historikern, som också blev statsråd. Han var inte teolog men väl teol dr hc. Grav A Lindberg, slagen av Vet akad 1902. Hy II:157, 239, 158:2, 195. Alla i silver. 4 st. 01/0
- 286 Gustaf Ekman 1804-76, grav L Ahlborn, slagen av Vetenskapsakademien 1898. Hy II 170:2; CJ Ekströmer 1793-1860, med dr, grav L Ahlborn, slagen av Vet akad 1871. Hy II:148; BE Fogelberg, prof, bildhuggare, grav L Ahlborn, slagen av Sv akad 1855. Hy II:135; Johan Gyllenstierna 1635-80, greve, riksråd mm, grav L Ahlborn, slagen av Sv akad 1857. Hy I:59. 4 st silver. 01/0
- 287 * GH von Görtz 1668-1719. Huvud v)(1 daler sm de A incl 1719. Grav Ch Wermuth, Gotha. WII:40:3. R. Bly. 1+
- 288 IC Hedlinger 1691-1771, kungl medaljgravör. Graverad och slagen 1733 av Hedlinger själv. Inskriften nedanför bilden är ordet "Lagom" med grekiska bokstäver. Tenn, gjuten. Hy I:230:8. R. Hedlinger och hans hustru)(Hedlingers och hans hustrus vapensköldar. Hy I:232:15. Bly, präglad. R. 2 st. 01,01
- 289 Bernh von Beskow 1796-1868. Grav L Ahlborn. Subskriberad medalj slagen 1866 till Beskows 71:a födelsedag. Hy II:158:2. Brons; Jonas Hallenberg)(SNFs årsmöte 1876. Grav A Lindberg. Brons. Hy II:92:1; JA Hartmansdorff 1792-1856. Grav L Ahlborn. Hy II:142:1. Slagen av Ridderskapet och Adeln. Brons, 39 mm; Johan Holmbergson 1764-1842. Jur dr. Grav L Ahlborn, Hy II:109. Brons, 51 mm. 4 st. 01/0,01/0,01,01
- 290 * Magnus Huss 1807-90, läkare. Grav L Ahlborn. Slagen av Vet Akad 1892. Hy II:216. Silver; CG Mosander 1796-1858. Prof i kemi och farmaci. Grav L Ahlborn. Hy II:144. Silver. Slagen av Vet Akad 1869; DMA Möller 1830-96, prof i astronomi. Grav E Lindberg. Slagen av Vet Akad 1906. Hy II:232. Silver; AF Regnell 1807-84, läkare. Grav L Ahlborn. Slagen av Vet Akad 1888. Hy II:188. Silver. 4 st. 01-01/0
- 291 Magnus Lagerberg. Ättens vapensköld)(JETON OFFERT PAR A BRICHAUT BRUXELLES 1872. Grav Michaux. Slagen 1872 i Brüssel. Hy II:309:1. Brons; JP Lefrén 1784-1862. General. Grav LP Lundgren. Slagen av befäl och stab 1839. Hy II:151:1. Brons med liten ärgfläck. Karl Anton Ridderstad 1848-1933, ledamot av SNF, skapare av Östergötlands museum. Grav A Lindberg. Hy II:324. Brons, 42 mm; Pehr Westerstrand, stormästare i Par Bricol 1785-1857. Grav L Ahlborn. Slagen av Par Bricole 1858. Hy II:143. Brons, 43 mm. 4 st. 01/0 (01), 01/0,01
- 292 Götrik W Rinman von Schéele 1834-1913. Oskar II)(Rinman 25 år i styrelsen för Elfsborgs läns NK Hushållningssällskap. Grav L Ahlborn. Silver, 15 mm. Hy II:289; Jenny Lind 1820-87. Fråns: lyra, NATA 1821. Mässing, 23 mm. Hy II:201:8. R; LJ Wallmark 1810-55. Grav L Ahlborn. Slagen av Vet Akad 1868. Silver, 31 mm. 3 st. 01/0
- 293 von Schéele och Jenny Lind lika ovanstående. AJ Ångström 1814-74, prof i fysik. Grav L Ahlborn. Slagen av Vet Akad 1886. Silver, 31 mm. Hy II:167. 3 st. 01,1+,01
- 294 Egron S Lundgren 1815-75, hovmålare. Grav A Lindberg. Subskriberad medalj slagen 1876. Brons, 50 mm. Hy II:169:1. Bläckskrift; Kristina Salberg född Specht 1692-1721. Grav SH Arensburg. Slagen 1721 av JJ Salberg att utdelas vid hustruns begravning. Brons, 40 mm. Hy I:128; Schering Rosenhane 1609-63, friherre, rikskansliråd mm. Grav GW Vestner i Nürnberg för hans i början av 1700-talet utgivna serie av minnespenningar över fullmäktige vid Westfaliska fredens avslutande. Tenn, 42 mm. Hy I:42:1; Johan Karl Wilcke 1732-96, prof i experimentalfysik. Grav Carl Enhörning. Slagen av Vet Akad 1797. Bronserad bly, 34 mm. Hy I:324. 4 st. 01
- 295 Spelpenning Magnus Lagerberg. Ättens vapensköld)(text 1874. 8-kantig mässing, 33 mm. Slagen i Brüssel 1874. Hy II:310:3. 01
- 296 Som ovan. Metallfel. 01
- 297 * Spelpenning. Hedvig Margareta von Berchner 1741-1815. DEN TÄCKA OSTADIGA)(LYCKA RÅKAR MAN. Grav KL Lunderberg. Slagen av riksrådet mm greve Adam Horn. 8-kantig brons. Hy II:38. 1?
- 298 * Spelpenning, Daniel Tilas 1712-72, DEN SOM VINNEN TIDEN:HAN VINNEN ALT)(KIÖR SAKTA FRÅN BOTN 1759. Åtsidans omskrift är T:s valspråk. Dess första och sista bokstav är hans initialer. Koppar, 31 mm. Hy I:240:3. 1+/01

281 b.

281 a.

297.

173.

298.

UPPNÅDDA PRISER
vid
SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS AUKTION
den 21 april 1993

Å = Återbud

Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr
1	125	51	100	101	130	151	300	201	50	251	Å
2	200	52	200	102	130	152	60	202	100	252	Å
3	75	53	180	103	Å	153	65	203	130	253	170
4	170	54	170	104	Å	154	35	204	450	254	80
5	100	55	160	105	Å	155	85	205	140	255	150
6	375	56	100	106	110	156	260	206	70	256	50
7	85	57	225	107	Å	157	75	207	50	257	90
8	300	58	180	108	Å	158	70	208	40	258	90
9	450	59	200	109	250	159	55	209	60	259	210
10	200	60	200	110	60	160	30	210	210	260	50
11	230	61	160	111	Å	161	55	211	30	261	140
12	325	62	350	112	210	162	90	212	60	262	125
13	45	63	350	113	220	163	45	213	120	263	425
14	150	64	80	114	120	164	70	214	30	264	60
15	210	65	260	115	160	165	60	215	140	265	50
16	55	66	400	116	230	166	150	216	30	266	30
17	280	67	350	117	230	167	140	217	120	267	30
18	250	68	160	118	240	168	150	218	250	268	140
19	100	69	350	119	80	169	80	219	230	269	170
20	85	70	30	120	170	170	65	220	75	270	300
21	95	71	50	121	130	171	75	221	100	271	550
22	Å	72	220	122	85	172	70	222	170	272	1100
23	120	73	120	123	140	173	20	223	110	273	210
24	650	74	100	124	125	174	50	224	120	274	130
25	600	75	200	125	100	175	40	225	110	275	195
26	160	76	550	126	80	176	80	226	50	276	55
27	325	77	90	127	50	177	300	227	20	277	350
28	950	78	Å	128	120	178	260	228	40	278	140
29	270	79	160	129	140	179	950	229	85	279	180
30	800	80	125	130	40	180	70	230	70	280	110
31	400	81	160	131	100	181	150	231	100	281	70
32	190	82	80	132	130	182	260	232	85	282	55
33	130	83	80	133	45	183	100	233	120	283	65
34	20	84	160	134	200	184	95	234	50	284	40
35	260	85	130	135	130	185	900	235	85	285	450
36	425	86	170	136	75	186	670	236	100	286	650
37	150	87	150	137	110	187	730	237	100	287	100
38	75	88	350	138	100	188	75	238	100	288	100
39	160	89	400	139	90	189	40	239	60	289	460
40	80	90	100	140	130	190	70	240	100	290	440
41	25	91	210	141	60	191	110	241	20	291	450
42	120	92	220	142	65	192	130	242	120	292	280
43	80	93	110	143	130	193	30	243	120	293	250
44	220	94	130	144	100	194	100	244	400	294	60
45	100	95	Å	145	50	195	55	245	325	295	190
46	150	96	180	146	40	196	50	246	475	296	70
47	100	97	360	147	25	197	70	247	1000	297	80
48	Å	98	95	148	50	198	20	248	110	298	110
49	220	99	120	149	100	199	90	249	Å	299	150
50	100	100	Å	150	55	200	60	250	100	300	120

Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr
301	25	331	10	361	20	391	100	421	10	451	Å
302	35	332	450	362	35	392	200	422	20		
303	70	333	100	363	25	393	75	423	90		
304	80	334	100	364	100	394	150	424	260		
305	Å	335	180	365	40	395	350	425	210		
306	90	336	40	366	25	396	160	426	300		
307	100	337	25	367	150	397	210	427	110		
308	340	338	30	368	200	398	70	428	650		
309	180	339	95	369	320	399	50	429	220		
310	155	340	60	370	190	400	70	430	110		
311	130	341	45	371	130	401	50	431	550		
312	110	342	150	372	50	402	220	432	325		
313	450	343	270	373	25	403	90	433	325		
314	150	344	75	374	25	404	70	434	170		
315	180	345	260	375	20	405	150	435	90		
316	150	346	120	376	170	406	100	436	190		
317	50	347	55	377	95	407	15	437	200		
318	70	348	180	378	25	408	400	438	50		
319	280	349	50	379	210	409	90	439	120		
320	210	350	20	380	200	410	200	440	25		
321	45	351	15	381	200	411	20	441	35		
322	50	352	30	382	200	412	300	442	25		
323	350	353	55	383	50	413	500	443	240		
324	180	354	100	384	35	414	550	444	180		
325	350	355	150	385	270	415	125	445	110		
326	210	356	30	386	350	416	230	446	260		
327	260	357	60	387	225	417	100	447	50		
328	70	358	150	388	100	418	30	448	60		
329	240	359	30	389	50	419	475	449	95		
330	40	360	15	390	95	420	55	450	35		

**Bli medlem i
SVENSKA NUMISMATISKA
FÖRENINGEN!**

Årsavgiften är 175 kr.
Som medlem
får Du SNT automatiskt.

Du kan också
enbart prenumerera på tidningen.
Det kostar endast 125:– per år.

**SVENSK
NUMISMATISK TIDSKRIFT**

har en upplaga på 1.400 ex.
Ca 1/10 av dessa når utanför Sveriges gränser
– Norden, Europa, USA.
Tidningen kommer ut med 8 nr per år:
första veckan i
februari – maj, september – december.

Våra annonspriser är jämförelsevis låga.
För annonsering kontakta Kjell Holmberg,
tel 018-38 23 47 (kvällstid och helger).

Prisexempel:

1/1 sida (151×214 mm)	1.800:–
2:a omslagssidan	2.200:–
4:e omslagssidan	2.500:–
1/2 sida (151×105 mm)	1.000:–
1/4 sida (72×105 mm)	500:–
1/6 sida (47×105 mm)	350:–
1/12 sida (47×50 mm)	175:–

Sista materialdag: Den 1:a i månaden före utgivning.
Heloriginal eller manus och gärna skiss
sändes till Kjell Holmberg efter överenskommelse.

*Annonser som ej är förenliga med
SNF:s, FIDEM:s och AINP:s etik avböjs.*

Svenska Numismatiska Föreningens stiftande 1873

Svenska Numismatiska Föreningen stiftades den 21 maj 1873. Initiativtagare var kammarherren Magnus Lagerberg (1844–1920). Den främsta orsaken var att han – liksom andra numismatiker och samlare – kände ett behov av en förening där man kunde diskutera numismatik, anordna föredrag, stödja forskning m.m. Vid denna tid fanns en rad skickliga numismatiker med stora samlingar som hade nytta av att tillhöra en gemensam sammanslutning. Lagerberg var dessutom själv road av förenings- och sällskapsliv. Artonhundratalet var föreningarnas gyllene tidsålder. Det var då som många av Sveriges alla föreningar stiftades. Inspiration fick man också från utlandet. Redan 1836 grundades *The Royal Numismatic Society* och snart kom andra efter: *Société Royale de Numismatique de Belgique* (1841); *La Société Française de Numismatique* (1866). I Norden var Sverige först. *Dansk Numismatisk Forening* stiftades först 1885. Som en jämförelse kan nämnas att den första föreningen för filatelister – Frimärks-samlareföreningen i Stockholm tillkom 1886 och själva Sveriges Filatelist-Förbund så sent som 1957. SNF har alltid haft ambitiösa föredragsserier. Ett av dessa föredrag hölls av Magnus Lagerberg i april 1908. Hans ämne var föreningens stiftande. Föredraget trycktes kort därefter i Svenska Dagbladet 13 april 1908.

Här återges hela föredraget:

Svenska numismatiska föreningen

Några minnen från stiftandet; apropå årsmötet

På onsdags afton höll Numismatiska föreningen sitt årsmöte, och ha vi med anledning häraf från en af våra mest framstående myntkännare emottagit efterföljande redogörelse för föreningens mångåriga och i flere afseenden gagnande och förtjänstfulla verksamhet.

I november månad 1872 reste jag upp till Stockholm med afsikt att emottaga protokollsekreteraren S. T. Strokirk svenska myntsamling, för hvars förvärfvande till Göteborgs museum jag genom frivilliga bidrag lyckats hopbringa 10 000 kr. Den tiden ansågs detta vara en oerhördt hög summa och jag nödgades uppbara såväl hårda ord som förebråelser för min pas-

Kammarherren och numismatikern Magnus Lagerberg (1844–1920) – initiativtagare till bildandet av Svenska Numismatiska Föreningen. Som numismatiker var han främst intresserad för medaljkonsten och antika mynt. Reprofoto: RIK-foto.

sion att till sagda institution, för ett dylikt vansinnigt pris, inköpa några gamla mynt, hvaraf metallvärdet uppgick till en ringa bråkdel. Då jag emellertid var intendent för museets myntkabinett och var fast besluten att efter bästa förmåga söka främja dess förkofran, skydde jag ingen möda att på frivillig väg söka få medel till köpet, då de af styrelsen anslagna medlen voro minimala. Jag lyckades samt för till Stockholm med de hopbragta 10 000 kr. kontant i fickan. Med numera gällande myntpris skulle den Stokirkiska myntsamlingen allra minst kunna uppskattas till fyrdubbla värdet mot hvad förhållandet var 1872.

Emellertid hade jag äfven ett annat ändamål med denna Stockholmsresa.

Jag hade nämligen, sedan mig anförtrots vården af museets myntsamling år 1862, företagit åtskilliga utländska resor i och för studerandet af utlandets myntkabinett och därunder kommit i beröring med en mängd för numismatiken intresserade personer, hvarjämte jag blifvit invald uti åtskilliga såväl kungliga som enskilda numismatiska sällskap uti flere länder, såsom England, Belgien, Frankrike, Preussen, Sachsen, Bavern, Österrike och Italien. Dessa sällskap utövade en mycket sammanhållande verksamhet och flere af dem utgävo mer eller mindre vidlyftiga tidskrifter – omfattande numismatiska förhållanden. Så småningom intogs jag af tanken, att det äfven för Sverige skulle vara af gagn och nytta att hafva en likartad förening. Visserligen handhafver K. vitterhets-, historie- och antikvitets-

akademien här hemma, ex officio, de numismatiska intressena, men vanliga dödliga kunna näppeligen bli ledamöter af denna illustra areopag, hvaremot uti ett enskildt samfund hvem som helst, hvilken intresserar sig för saken, kan bli medlem mot en viss årsavgift.

Sagdt och gjordt; jag beslöt mig för att försöka åstadkomma en dylik sammanslutning här i Sverige, och då jag alltid vid mina stockholmsbesök var inbjuden att bo hos riksheraldikern och ceremonimästaren friherre A. W. Stiernstedt, hvilken var en ifrig numismatiker, tänkte jag vid detta tillfälle slå ett slag och försöka genomföra min plan. Det lyckades öfver höfvan. Då, med undantag af f.d. justitierådet J. O. Wedberg, ingen af de ursprungliga stiftarne finnes kvar i lifvet mer än jag, kan det ju hafva sitt intresse, att för vår tids numismatici i korthet skildra huru Numismatiska föreningen kom till.

Den 22 nov. 1872 följdes greve Carl Snoilsky och jag åt till protokollsekreteraren Strokirk i och för inventerandet och emottagandet af den ofvan omtalade myntsamlingen och samma dag gaf Strokirk middag för oss, hvarvid äfven Stiernstedt och några andra numismatici voro inbjudna. Efter föregående samtal med Stiernstedt och Snoilsky, dryftades denna afton frågan för första gången på allvar. Påföljande dag voro Stiernstedt, Snoilsky och jag inbjudna till ädvarande statsministern för utrikes ärendena excellensen greve von Platen, och sedan vi besett hans dyrbara myntsamling, ordades längde och väl om förslaget, hvilket Platen gaf sitt lifliga erkännande, ehuru han, på grund af sin officiella ställning, ej ansåg sig vara lämplig stå i spetsen.

Den 26 november hade Snoilsky middag för numismatikerna. Den 28 likaledes sådan hos Stiernstedt, där frågan betydligt avancerade, och den 1 dec. voro Stiernstedt och jag på förmiddagen, till kl. 1, hos Wedberg, där han, med sin juridiska skicklighet, slutligen hjälpte oss att affatta de tilltänkta stadgarne för den nya föreningen. Måndagen den 2 december 1872 gaf grosshandlaren John Arfwedson en middag, hvarvid äfven ädvarande riksantikvarien Bror Emil Hildebrand var närvarande, och på aftonen stiftades preleminärt "Svenska numismatiska föreningen". En inbjudning upplästes, förut granskad af Wedberg, och underskrefs densamma nu af Aug. W. Stiernstedt, O. Snoilsky, W. T. Strokirk, John Arfwedson, C. Fr. Hjertberg, E. G. Hjertberg, J. F. H. Oldenburg, J. O. Wedberg och mig. Jag åtog mig bestyret att sprida denna inbjudning med

den effekt att 49 personer tecknade sig som deltagare, och då jag härnäst kom till Stockholm, i anledning af konung Oscar II:s kröning i maj 1873, stiftades på aftonen den 21. maj hos friherre Aug. Wilh. Stiernstedt "Svenska numismatiska föreningen".

Stiftandet hade ingalunda varit lätt att genomdriva, så mycket mer, som jag vid sagda epok endast var 28 år gammal, och, med undantag af Snoilsky och Arfwedson, hvilka voro några år äldre än jag, hade att göra med 50 och 60 års gubbar, hvilka hade oändliga betänkligheter, hufvudsakligast rörande ogrannlagenheten mot K. vitterhets, historie- och antikvitetsakademien, men äfven mot, att man skulle kompromettera sig genom beslutet, att det skulle i tryck utgifvas "Numismatiska meddelanden". Denna senare farhåga häfdes dock genom friherre Stiernstedts försäkran att han, under sin återstående lefnad, skulle garantera för, att intet ovederhäftigt i tryckväg skulle komma att inflyta.

Att företaget uti den utländska numismatiska litteraturen ej förgick obeaktadt framgår däraf, att uti "Revue de la numismatique belge", t. V, 3:e serie, omnämnes: "Fondation d'une société suédoise de numismatique", hvarvid bl. a. omnämndes att friherre A. W. Stiernstedt uti densamma var ordförande, grefve Carl Snoilsky, sekreterare, kammarherre Magnus Lagerberg skattmästare och dr Hans Hildebrand och revisionssekreteraren J. O. Wedberg medlemmar.

Den under rätt stora svårigheter tillkomna föreningen har under de 34 år, hvilka förrunnit sedan dess tillkomst, visat en underbar lifskraft, och dess "Numismatiska meddelanden" ha under denna långa tid af ej mindre än nära sju lustrer fortfarande utkommit med ett allt igenom gediget innehåll, hvilket visar att de farhågor hvilka hystes vid föreningens bildande ej be-sannats.

*

Magnus Lagerbergs roll vid föreningens stiftande har i olika sammanhang diskuterats. När han håller sitt föredrag 1908 är det endast han själv och f.d. justitierådet J. O. Wedberg som finns kvar av de ursprungliga grundarna av föreningen. Men eftersom Wedberg var med vid årsmötet, när föredraget hölls, finns det ingen anledning att betvivla Lagerbergs uppgifter. Annars är det ofta så att minnet kan svika kring olika detaljer. Det hade ju trots allt gått 35 år sedan de första initiativen till bildande av föreningen tagits. Det viktiga är trots allt resultatet. En livskraftig förening för landets seriösa samlare och numismatiker.

IW

SEDELNYTT

Storbritannien

Storbritannien har fått en ny version av £ 10-sedeln. Förändringen består av att kronan på framsidans övre högra hörn har ersatts av valörsiffran £ 10 tryckt i mörkbrun färg. I övrigt överensstämmer den med den tidigare utgivna £ 10-sedeln. Den har följande utseende:

10 pounds, med porträtt av Elisabeth II, utgiven från 1 november 1993

Storlek: 142 x 75 mm

Färg

framsida: Orange, brun

baksida: Brun, mångfärgad

Vatten- Porträtt av Elisabeth II

märke:

Baksida: Porträtt av Charles Dickens

En säkerhetstråd finns inlagd vertikalt i sedelpapperet.

Skillnaden mellan den tidigare ovan utgivna £ 10-sedeln är att: Kronan på framsidans övre högra hörn har ersatts av valörsiffran £ 10 i svart färg. På baksidans övre högra hörn finns valörsiffran £ 10 tryckt i mörkbrun färg.

IW

**UR STYRELSENS
ÅRSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1993**

Styrelsen har från årsmötet 1992 haft följande sammansättning:

Ordf T Sundquist, v ordf M Greijer, sekr G Wahlquist, kassaförv U Nordlind.

Övriga: A Frösell, B Rådström, K Holmberg.

Suppleanter: K Jonsson, I Wiséhn, R Sjöberg.

Föreningens kansli har som tidigare skötts av Margareta Klasén.

Styrelsen har under året hållit 5 protokollförda sammanträden.

Utöver styrelsen har arbete pågått i olika kommittéer.

Årsmötet 1993 avhölls i Föreningens lokal på Banérgatan, Stockholm. Följande belöningar utdelades:

Till hedersledamot valdes Nils-Uno Fornander. Föreningens förtjänstmedalj tilldelades Börje Rådström. Föreningens guldnål för förtjänstfullt arbete till Erik Sundberg. Föreningens guldnål för 40-årigt medlemskap till Fritz Johansson, Göteborg och Harald Petersson, Falckenberg.

Beträffande verksamheten i övrigt under året hänvisas till vad som publicerats i *Svensk Numismatisk Tidskrift* och i *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*.

Sven Svenssons stiftelse för numismatik:

Föreningens ordinarie representanter i stiftelsen har varit T Sundquist, K Jonsson och U Nordlind, suppleanter har varit I Wiséhn, A Frösell och F Olog. Kontrollant för samlingarna har varit T Sundquist.

Gunnar Ekströms stiftelse för numismatik:

Föreningen har representerats av U Nordlind (ordinarie) och B Tarras-Wahlberg (suppleant)

Medlemmar

Den 31 december 1993 uppgick föreningens medlemsantal till 819 juridiska och enskilda medlemmar.

Föreningens ekonomi framgår av vinst- och förlusträkningen.

Medlem som önskar en fullständig årsberättelse kan vända sig till kansliet.

**Vinst- och förlusträkning för Svenska Numismatiska Föreningen
för räkenskapsåret 1.1.1993 – 31.12.1993**

Inkomster

Medlemsavgifter

Årsavgifter 128.985:—

Intäkter av kapital

Räntor å bankräkning, postgiro och obligationer samt utdelning på aktier 178.646:80
Vinst vid inlösen av obligationer 32.500:—
Nedskrivning av aktier och obligationer — 49.248:44 161.898:36

Försäljningsresultat

Samlarmynt 10.756:—
Medaljer och jetonger 270:—
Litteratur 18.958:15
Auktionser 6.734:50 36.718:65

Övriga inkomster

Diverse inkomster 390:—

Summa inkomster 327.992:01

Kostnader

Personalkostnader

Löner 31.200:—
Sociala avgifter 5.632:— 36.832:—

Övriga kanslikostnader

Försäkring 4.565:—
Förtäring 8.658:50
Hyra 750:— 13.973:50

Kontorsomkostnader

Telefon 4.437:—
Kontorsmateriel 4.355:70
Tryck, foto 3.178:—
Allmänna omkostnader 3.471:—
Porton 8.378:30 23.820:—

Föreningsverksamhet

Avgift till Nordisk Numismatisk Union (NNU) 1.738:—
Avgifter till Internationella Numismatiska Kommissionen m fl föreningar 1.168:50
Unionsmöte Åbo 1993 4.930:50
Möten, Representation, gåvor m m 4.248:50
Bibliotek (inbindning, inköp) 114.637:54 126.723:04

Tidskrifter

SNT 209.919:—
Bidrag från numismatiska stiftelser — 145.000:—
64.919:—
NNUM 3.360:87 68.279:87

Inköp

Till SNF:s egen medaljsamling 5.097:—
Summa kostnader 274.725:41

Överskott att tillföras kapitalet 53.266:60

Summa 327.992:01

Balansräkning för Svenska Numismatiska Föreningen

Tillgångar	31.12.1992	31.12.1993
Kontanter	1.020:50	1.312:50
Postgiro	3.878:04	34.595:65
Banktillgodohavanden	106.091:70	21.308:69
Obligationer	1.251.600:—	1.352.525:—
Aktier	99.598:—	99.598:—
Aktiefond	200.000:—	300.000:—
Inventarier	1:—	1:—
Föreningens medaljsamling	1:—	1:—
Föreningens bibliotek	1:—	1:—
Lager: samlarmedaljer	6.882:—	6.882:—
samlarjetonger	1.000:—	1.000:—
litteratur	1.000:—	1.000:—
Fordringar	97:50	—:—
Summa	1.671.170:74	1.818.224:84
Skulder och eget kapital		
<i>Donationsfonder och andra fonder</i>		
C W Burmesters medaljfond	134.240:40	142.740:40
C W Burmesters förlagsfond	186.835:—	198.835:—
N L Rasmussons stipendiefond	50.959:30	54.319:30
<i>För särskilda ändamål reserverade medel</i>		
Belöningsmedaljers fond	6.303:20	6.303:20
<i>Övriga skulder</i>		
Källskatt	2.600:—	2.600:—
<i>Balanserade medel</i>		
Förskottsbetalda medlemsavgifter	875:—	42.430:—
Förskottsbetalda prenumeraresavgifter å NNUM	—:—	4.320:—
Medel för dokumentation av Sven Svenssons samlingar	—:—	24.052:50
<i>Föreningens eget kapital</i>	1.289.357:84	1.342.624:44
Summa	1.671.170:74	1.818.224:84

”Gott” mynt

Lustigheter i form av myntliknande eller myntkopior av bl.a. choklad med silver- eller guldfärgat omslag har länge funnits, exempelvis med fransk och schweizisk anknytning.

Påfallande blir det dock när chokladmynten har en klar svensk referens. De senaste åren har undertecknad bl.a. noterat följande:

Dukat 1772, Ädelfors-typ, dubbel storlek, refflad rand. Tillverkare: Frisk & Ralf, Stockholm. Myntet är

ambitiöst tillverkat med förlaga från KMK.

10-krona 1991, lika normal 10-krona, men större, 24 mm diameter, utan gravörsignum och med ”silverpapper”, slät rand.

5 kronor 1981, normal storlek men tjockare och med ”guldpapper” slät rand. ”Pappersvariationerna” torde väl äga samband med förbudet att kopiera rikets mynt. 5-kronan har förekommit på nyöppnade postkontor.

Carl-Axel Lindblom

Gunnar Holsts Stiftelse för numismatik

Verksamhetsberättelse för 1992/93

Stiftelsen bildades i samband med Gunnar Holsts åttiöårsdag den 30/10 1991; dess stadgar antogs vid GNF:s föreningsmöte den 14/10 och bekräftades av årsmötet den 9/12 1991. Verksamhetsåret omfattar tiden 1/11 - 31/10.

Stiftelsens styrelse har under detta andra verksamhetsår utgjorts av följande: Bengt Holmén, ordf., Paul Åström, vice ordf., Rune Ekre, sekr., Sven Erik Arnell, vice sekr., Per Olof Engelbrektsson, kassör, och Sune Persson, samt som självskriven ledamot Gunnar Holst.

Styrelsen har under året haft fyra protokollförda sammanträden (9/2, 20/4, 2/9, 22/10).

Föreläsningar och arrangemang

Enligt stadgarna är Stiftelsens syfte att främja numismatiken särskilt i Västsverige och dess uppgift att anordna minst en offentlig numismatikföreläsning per år.

Årets Gunnar Holst-föreläsning hölls den 4 oktober på Humanisten av professor Philip Grierson, Gonville and Caius College, Cambridge, över metodologiska frågeställningar inom senantik numismatik. Stiftelsen medverkade dessutom till två andra föreläsningar av professor Grierson under de följande dagarna, med GNF respektive Medeltidskommittén vid Göteborgs universitet. Stiftelsen hade dessförinnan tagit initiativet till tre gästföreläsningar av professor Michel Amandry den 21-23/9, i samverkan med GNF:s medaljsektion, romanska institutionen respektive avdelningen för Antikens kultur och samhällsliv. - För båda gästerna ordnade Stiftelsen uppskattade studiebesök vid Bank- och Konstmuseerna; i professor Griersons något längre sejour ingick dessutom exkursioner till forminnesplatser kring Göteborg och en del forskarkontakter.

Stiftelsen kan med tacksamhet notera ett gott samarbete med universitetets institutioner (även visst ekonomiskt stöd).

Överenskommelser betr. föreläsningar under 1994 har träffats.

Övrigt

Styrelsen har fö arbetat med verksamhetens framtida finansiering genom ansökningar till fonder, bildningsorganisationer och enskilda.

Göteborg den 2 nov 1993

Bengt Holmén
Ordf

Rune Ekre
Sekr

Te- och kaffepolletter från Stockholm

Te och kaffe har funnits länge i Sverige. Den förste som importerade te till Sverige var troligen fältmarskalken Carl Gustaf Wrangel under 1600-talet. Större import skedde genom Ostindiska kompaniets försorg från 1730-talet. Någon allmän folkdryck blev teet inte förrän under 1900-talet. Den ledande importören under många år var tefirman James Lundgren & Co i Göteborg (grundlagd 1888).

Vem var den förste svensk som med tveksamma läppar närmade sig en kaffekopp? Vi vet att en grupp svenskar fanns med i en legation till Persien som utsänts av hertigen av Holstein-Gottorp 1635. Det är känt att de bjöds på kaffe. Den svenske diplomaten Claes Rålamb skickades 1657 till Turkiet. I sin rapport berättar han att den turkiske visiren i Silistra lärde honom att smutta kaffe utan att skälla sig. Gamla tiders svenskar var nämligen inte vana att dricka varma drycker! När Karl XII kom hem till Sverige efter sitt turkiska äventyr tog han även med sig bruket att dricka kaffe. Efter många motgångar (som t ex kaffeförbud under vissa perioder) är kaffet Sveriges främsta nationaldryck.

Hösten 1885 öppnade dansken J. A. Neiiendam två handelsbodar för kaffe resp. te i huset nr 28 vid Regeringsgatan i Stockholm. Kaffehandeln (i nr 28 A) var inredd i javanesisk stil och tehandeln (i nr 28 B) var dekorerad i kinesisk-japansk stil. Det låg i tiden att efterlikna asiatiska konststilar. I Stockholm fanns vid sekelskiftet flera olika butiker som t ex Japanska Magasinet och Indiska.

J. A. Neiiendams butiker hade två olika polletter som vara avsedda för kunderna. Kunder som köpte varor i någon av de två butikerna för minst en krona erhöll en pollett. När kunden så ihopsamlat 100 polletter återlöstes dessa i butikerna med en krona. Man kan säga att varje pollett var värd ett öre. Det dröjde säkert länge innan några polletter kom tillbaka till firman. Det praktiska värdet var nog inte så stort – däremot det reklam-mässiga budskapet. Polletterna har följande utseende:

1. Kopparpollett, kvadratisk med inåt svängda sidor och rundade hörn, 21 × 21 mm. Åtsidan genom en tvärbalk delad i två

1.

2.

Foto: Jan Eve Olsson, RIK-f.

fält, vardera omgivet av en pärlrand. I övre fältet texten: JOHAN A./NEIIENDAM. I det nedre fältet texten: KAFFELAGER. Frånsidan lik åts., men i övre fältet texten: REGERINGSGATAN/28 A. I det nedre fältet texten: STOCKHOLM. NM XII:93.

2. Mässingspollett, rund, 28 mm i diameter. Åtsidan överst bågigt: JOHAN A. NEIIENDAM och nederst bågigt: TELAGER allt emellan två pärlcirklar och två släta ringar. På det ojämna mittfältet ett fyrkantigt hål, omgivet av en upphöjd ram. Frånsidan lik åts., men överst: REGERINGSGATAN 28 B och nederst STOCKHOLM, räfflad rand. NM XII:94.

Denna pollett har fått formen av ett kinesiskt cashmynt. Nog så ovanligt när det gäller svenska polletter!

Var är dessa polletter tillverkade? Något säkert svar kan inte lämnas, men en gissning är Danmark.

Polletterna finns omnämnda av W. Th. Strokirk i: Fortsättning af tillägg till Friherre Aug. Wilh. Stjernstedts år 1872 utgifna beskrifning öfver Svenska Polletter. *Numismatiska Meddelanden* XII, Stockholm 1890, s. 114–115, nr 93 och 94.

Den som vill läsa mer om kaffe och te rekommenderas läsa två nyutkomna böcker: Lars Elgklou, *Kaffe boken*, Höganäs 1993 och Otto Wigardt, *Stora te boken*, Trelleborg 1992.

Ian Wiséhn

Prenumerera på årsset och jubileumsmynt från Norge, Danmark och Finland genom oss.

Även utgåvor från hela världen. Sedlar. Polletter.

Listor skickas gratis.

NORRTÄLJE MYNT AB

Box 4, 761 21 Norrtälje
Tel. 0176-168 26, Fax 0176-168 56

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt sedlar medaljer
ordnar nålmärken

Öppettider
Vardagar 10.00 – 18.00
Lördagar 10.00 – 14.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-11 50 81

RECENSION

Lars O Lagerqvist: Myntningen i Stockholm under medeltiden. Sankt Eriks årsbok 1993, s 129-152.

Inledningsvis beskriver förf pedagogiskt hur myntprägling rent generellt har gått till under medeltiden, vilka verktyg som behövdes, myntmästarens roll osv. Han sammanfattar även den äldre medeltidens myntorter före Stockholm liksom arkeologiska fynd av myntningsrester som bevis på myntverkstäder på respektive orter. Stockholmsmyntningen från ca 1290 fram till 1520-talets början behandlas.

Förf menar att upprättandet av ett myntverk i Stockholm hänger samman med den stora myntreformen – som troligtvis beslutats under Magnus Ladulås – till guds svealändsk mynträkning för hela riket ca 1290, då ett tvåsidigt mynt införs med en kunglig krona på den ena sidan (under Birger Magnusson). Det äldsta skriftliga belägget för att Stockholm finns med i myntningssammanhang är från Birger Magnussons tid, då en "monetarius Stockholmensis" (dvs myntmästare i Stockholm) nämns i ett brev av år 1310. Från samma tid finns även uppgifter på myntmästare i Västerås, Kalmar och Lödöse. Men förf räknar med att flera mynthus än dessa bör ha funnits i landet, då av det bevarade medeltida arkivmaterialet av kända skäl endast en liten del återstår. Bland här angivna myntorter är Västerås känt sen tidigare – i Magnus Ladulås testamente år 1285, där Stockholm inte är nämnt. Från år 1355 finns ett brev bevarat från en Nikolas i Jämtland, som samma år överför en summa pengar till Gerlak, myntmästare i Stockholm.

Men det skall dröja ända tills ca 1405 under Erik av Pommern innan Stockholm som myntort nämns i omskriften på mynten. För mellanperioden om ett hundra år har man istället diskuterat olika bildframställningar och bokstavssymboler som gällande myntverket i Stockholm – bokstaven S, bokstav som utgör konungens initial, krönt huvud, krona, tre kronor. Från samma period har man hittat myntningsrester från Magnus Erikssons penningar i Uppsala (två stammar), underlag av bly för brakteatmyntning på 1350-talet i Lödöse (L) och i Söderköping (S). Strålringsbrakteaten med en krona har man dels genom uteslutningsmetoden, dels med den idag naturliga tolkningen av kronan som symbol för landets regent och residens, velat föra till Stockholmsmyntet. Ett fynd som förf inte nämnt i uppsatsen är det blyband med avtryck av kronbrakteater, påträffat vid arkeologiska undersökningar i kv Bryggaren i Uppsala år 1990. Här har emellertid inte gått att fastställa om det rör sig om 1200- eller 1300-talsbrakteater. Mynthuset i Uppsala nämns redan 1285 i Magnus Ladulås testamente och har bevis-

Erik av Pommern, Stockholm, ERICVS REX) (NONETA STOCHOL, örtug från ca 1405. KMK. Foto: Mats Pettersson 1982.

ligen funnits även under 1300-talets mitt. I vilket fall som helst visar det sig att kronpräglingar i praktiken tillverkats vid verkstäder utanför Stockholm. Intressant är också förhållandet krönt huvud – Sankt Erik – Stockholm.

Under Albrekt av Mecklenburg på tronen inleddes örtugsmyntningen på fastlandet. De mynt som antas ha präglats i Stockholm har en inskrift lydande MONETA SWECIE (Sveriges mynt) och visar på åtsidan en krönt kungahuvud. Det myntas även örtugar i Kalmar, men här nämner fränsidesinskriften Kalmar vid namn.

Från 1400-talets inledning känner man myntmästarna Henrik Myntare och Johannes Myntare från Stockholm, varför man kan förlägga Stockholmsmyntningen av Erik av Pommerns örtugar till ca 1405. Man vet att det låg ett mynthus norr om Storkyrkan väster om Slottet år 1433. Något senare har mynthuset flyttat till kvarteret nordost om Tyska kyrkan. Under 1400-talet myntades örtugar i Stockholm, Kalmar, Söderköping och Åbo. Under samma tid präglades också penningar, brakteater med krona eller de krönte bokstäverna A och S. Under Sten Sture d ä:s tid återstod myntorterna Stockholm, Västerås och Åbo.

De enda belegg för någon form av myntutgivning under 1300-talet i Stockholm är egentligen de ovan nämnda breven från år 1310 och 1355 om myntmästare i Stockholm. Först under 1400-talets början nämns stockholmsmyntet i inskriften på örtugarna. En myntstamp från Sten Sture dy – eller 1520-talet – med en inskrift som anger Stockholm som myntort finns bevarad, förmodligen ett jordfynd. Ett provmynt i koppar för en möjlig guldmyntning påträffades 1908 vid grävningar i Slottsbacken. Inom parentes kan nämnas

att år 1991 hittades i kv Svalan, Norrmalm, Stockholm, vid arkeologisk undersökning en stamp av järn använd för Erik XIV. 1/2 öre 1564.

Förf har satt stockholmsmyntningen i ett historiskt-geografiskt perspektiv, men en sammanfattning av enbart myntningen i Stockholm och komplikationerna med att fastställa denna under långa perioder hade varit värdefullt. Men, som förf skriver, visar det sig vara svårt att härvidlag ge exakta svar på när myntningen började, var man myntade och hur mynten såg ut.

*

Givetvis är inte Sankt Eriks årsbok ett forum för numismatisk diskussion, kanske inte heller recensionssidorna i SNT. Ändå efterlyser jag ett klargörande av begreppen "myntverk", "myntort" och "mynthus". Som vi vet krävs vid utmyntning en myntherre som hävar in slagskatten, som i sin tur avlönar en myntmästare som garanterar halten, vidare myntgravörer, självklart en verkstad för metallsmältning, kanske ytterligare en för myntpräglare och själva produktionen där flera personer har olika funktioner i tillverkningsledet, kanske också ett administrativt verk för kontroll av utmyntning och växling. Frågan är om myntorten, såsom vi antar den anges med symboler och inskrifter under medeltiden, betyder myntherrens residens, myntmästarens administrationsort eller kanske till och med platsen för ett växlingskontor, eller produktionsorten. Har man med symbolerna dessutom haft skiftande avsikter genom århundradena komplicerar det ytterligare tolkningen av bokstäver och andra tecken på mynten.

Jag vänder mig direkt till den såväl numismatiskt som historiskt väl bevandrade och erfarne författaren till anmälda uppsats medan jag s.a.s. har honom på tråden – men även till SNT:s övriga läsare.

MGL

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(uppgiv samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel 046 - 14 43 69

MEDALJNYTT

Nytt svenskt utmärkelsetecken

Överbefälhavaren har 1991-12-18 genom TFG 910041 instiftat *Försvarsmaktens medalj för internationella insatser*.

Medaljen utförs i oxiderad brons och är rund med 31 mm diameter. Åtsidan visar överbefälhavarens heraldiska vapen samt runt ytterkanten texten FÖR INTERNATIONELLA INSATSER. Frånsidans utformning är tänkt att varieras så att den, tillsammans med förtydligande text och årtal, visar emblem eller vapen med anknytning till den verksamhet som genomförts av dem som tilldelas medaljen. På tillhörande släpspanne monteras utmärkande detalj ur frånsidans emblem eller vapen. Medaljbandet skall vara blått.

Överbefälhavaren utdelar medaljen, på förslag av Chefen för armén, till deltagare i sådana internationella uppdrag som är organiserade av den svenska försvarsmakten men inte utgör FN-uppdrag. ÖB beslutar i varje särskilt fall om kvalifikationskrav för tilldelning. Utmärkelsen kan utdelas postumt.

Utmärkelsen har udelats i samband med tre uppdrag: Till personal vid det svenska fältsjukhuset i Saudiarabien; till personal som tjänstgjort vid den svenska katastrofenheten SWEDRELIEF i Liberia och till personer som tjänstgjort som EG/ESK-observatörer i det fd Jugoslavien.

Försvarsmaktens medalj för internationella insatser. Foto: författaren.

För medaljen har hitintills två frånsidor fastställts medan EG/ESK-medaljens frånsida, till följd av det ringa antalet, endast försetts med inskrift. Ytterligare en medalj är under utformning, för att tilldelas personal som tjänstgjort vid fältsjukhuset i Somalia innan detta uppdrag omvandlades till ett FN-uppdrag.

För "Saudiarabienmedaljen" utgörs frånsidan av en palm och texten SVENSKA FÄLT SJUKHUSET SAUDIARABIEN 1991; emblemet återfinns även på släpspannet. För

"Liberiamedaljen" utgörs frånsidan av en stjärna hämtad från den liberianska flaggan och texten KATASTROFHJÄLP LIBERIA 1991; släpspannet bär samma stjärna.

Med instiftandet av medaljen har ett behov inom den svenska försvarsmakten av att kunna visa erkänsla för viktiga insatser tillgodosetts och den enskilde soldaten fått möjlighet att i form av släpspanne på bröstet bära det Fältmarskalk Mannerheim benämnde "sin meritförteckning".

Kenneth Ögren

MYNTNYTT

Österrikiska Nationalbanken utgav 16 februari 1994 ett nytt skiljemynt i valören 20 schilling. Myntets metallinnehåll är följande: 920/1000 koppar; 60/1000 aluminium och 20/1000 nickel. Diametern är 27,7 mm och vikten 8 gram.

Myntet utges även med anledning av att myntverket i Wien fyller 800 år (1194-1994). På myntets frånsida finns mittdelen av det nuvarande myntverkshuset avbildat.

IW

Mynttecken. Baron Görtz uppgifves orätt såsom uppfinnare af mynttecknen Kronan och Publica Fide (detta mynttecken kallades på spe "Görtzens kokerska"), ty han hade den tiden ingen del uti rikets hushållning; men – allt skylldes på honom. Figurteckningen och överskriften är författad af dåvarande presidenten uti Kongl. kommerskollegium Daniel Niclas von Höpken. Kongl. förordningen härom utkom d. 23 Mars 1715. Af dessa mynttecken slogs i början 1 million daler silfvermynt; och angående Kronan utkom förut Kgl. förordningen derom d. 14 Mars samma år, då det äfven utgafs och antogs i handel ochandel; Publica Fide år 1716; Vett och Vapen 1717; Phœbus, Mars, Saturnus, Jupiter, Mercurius samt Flink och Färdig 1718; men Hoppet, straxt efter konung Carl XII:s död, 1719. Äfven ett annat, under namn af Nu och Aldrig mer, har varit i fråga att utgifvas; men veterligt finnes ej något dylikt slagit eller underrättelse huru dess utseende och pregel varit. Ofvannämnda mynttecken hafva fordom blifvit uppräknade på följande sätt:

Mars med Mercurius, och du Saturnus, som inbillar dig vara lika god med Jupiter, gör dig Flink och Färdig, med Vett och Vapen, att strida mot Phœbus, som illa handlat emot Publica Fide, och låtit skilja Kronan för 1 daler silfvermynt; därför slutar Hoppet med Nu och Aldrig mer.

År 1719, kort efter baron Görtz's af-rättande, utkom en förordning om dessa myntteckens nedsättande från 1 daler silfvermynt till 1 öre kopparmynt. Härigenom blef en oräknelig mängd människor lidande och ruinerade. – Ifrån år 1715 till den 30 Aug. 1718 hade till mynttecken åtgått 1.261 Skeppund koppar; de sist utgifna skrotades i Avesta, men preglades i Stockholm uti s.k. lilla mynthuset.

Ur P G Bergs Anekdot-Lexikon

FRÅGESPALTEN

4 reales 1816 slagen i Potosi, med kontramarkering. Foto: H. Carlsson.

Kan möjligen någon läsare identifiera kontramarkeringen på denna 4 REALES slagen 1816 i Potosi? Den visar en kungakrona över malteserkors över vad som liknar en katalansk vapensköld.

Hans Carlsson

Estniska pengar

Stockholms Pensionärens myntklubb har firat 20-årsjubileum under en resa i västerled. Ett seminarium rörande baltiska mynt förekom. Därvid uppstod frågor om var de nya estniska mynten och sedlarna framställs (Helsingfors?).

Vi är tacksamma för ett svar i tidningen framhåller

Carl-Axel Lindblom
Ordförande

Brenner och plåtmynten

I SNT 1 • 94 s. 19 konstaterar Torbjörn Sundquist att Elias Brenner varken nämner eller avbildar något plåtmynt i sitt arbete *Thesaurus Nummorum Sveo-Gothicorum* från 1691. Han får svar i samma nummer av Lars O. Lagerqvist som ytterligare utreder frågan men knappast har något svar. Något entydigt sådant går nog inte heller att ge i frågan, men ett faktum har kanske förbisetts; Brenners *Thesaurus* är egentligen en illustrerad katalog över hans eget mynt- och medaljkabinett. Kanske var det så att han inte själv ägde något plåtmynt. Orsaken till detta kan vara att han inte heller ville äga något. Brenner var ju konnässör och tyckte kanske att plåtmynten var som fula ankungar i samlingen. Idag har vi en annan åsikt och anser istället plåtmynten vara både intressanta och vackra. Men under Brenners tid ansågs de möjligen som alltför avvikande från de vanliga rundmynten. Vem var för övrigt den samlare som först införlivade plåtmynt i sin samling?

IW

AUKTIONER

SVENSKA

- April 9-10 Stockholm, B. Ahlström
21 Stockholm, SNF
(endast medlemmar)
- Maj 7 Stockholm, Mynt Galleriet
Göteborg, Antikören
(datum ej bestämt)

UTLÄNDSKA

- April 11-12 Maastricht, van der Dussen
12-13 Zürich, Spink Taisei
13 London, Spink
13-15 Köln, Münz Zentrum
15-16 Chicago, Ponerio
16 Köln, H.J. Knopek
18-19 Köln, Kölner Münzkabinett
19-22 Paris, Crédit de la Bourse
23 Bryssel, Elsen
25-26 Zürich, Sternberg
27-29 Frankfurt, Peus
30 Berlin, Berliner Münzauktion
- Maj 2 (forts.) Frankfurt, Peus
3 Wien, Dorotheum
4-7 München, Hirsch
7 Köln, H.J. Knopek
7 Helsingfors, Holmasto
9-11 Frankfurt, Frankfurter Münzhandlung
16-17 Zürich, Leu Numismatik
27-28 Los Angeles, Bowers & Merena
28 Köln, H.J. Knopek
29-31 Long Beach, Superior
- Juni 1 Zürich, Spink Taisei
2 Los Angeles, Maiter
4 Long Beach, Ponterio
12 Zürich, Spink Taisei
6-7 München, Lanz
18 Bryssel, Elsen
18 Köln, H.J. Knopek

MÄSSOR

SVENSKA

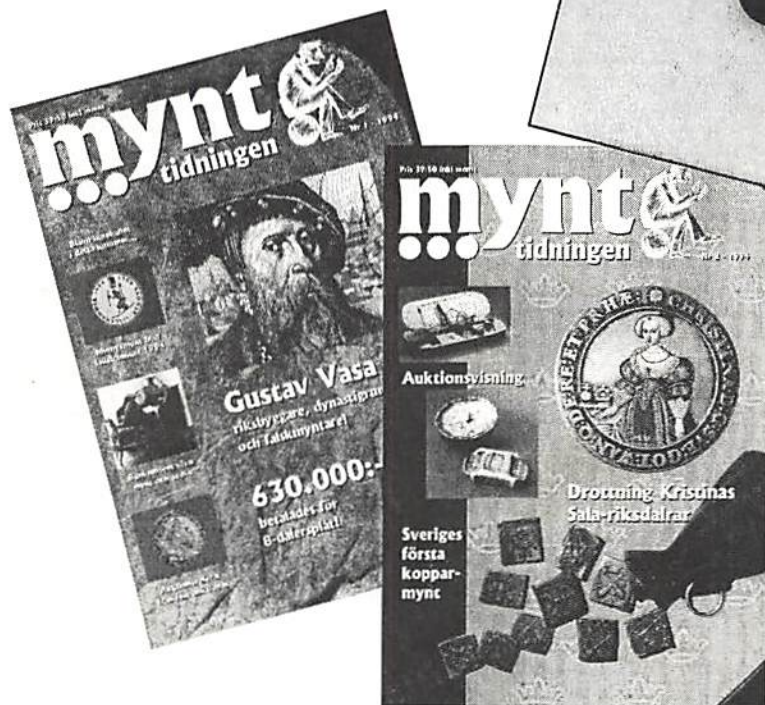
- April 23-24 Helsingborg, FRIMYNT 94

UTLÄNDSKA

- Maj 19-24 Paris, IAPN General Assembly
- Juli 27-31 Detroit, 103rd ANA Convention

De som önskar tillkännage kommande auktioner eller mässor i auktionskalendern omedes kontakta redaktionen, Kjell Holmberg.

**Har Du
prenumererat på
mynttidningen
ännu?**

**Nummer
3-4
utkommer
den
14 april.**

**Prenumerera gör Du genom att sätta in Kr 250:- på
postgiro 482 06 15 - 5.**

Ange om Du vill ha tidningen från nr 1 eller från nr 3-4 (Kr 250:- = 7 tidningar).

---

myntinformatören, Stureplatsen 1, 411 39 Göteborg. Tel & Fax 031-18 39 60.